

Published every Friday by the  
LITHUANIAN SOCIALIST FEDERATION of America  
[Incorporated April 22, 1908]  
"KOVA"  
1815 E. Moyamensing Avenue  
PHILADELPHIA, PA.

# KOVA

LITHUANIAN SOCIALIST FEDERATION  
"KOVA"  
Išleista kas Pėtynėia. Leidėia  
LIETUVIŲ SOCIALISTŲ SAJUNGA AMERIKOJE  
Inkorporuota Balandžio 28 d. 1908.  
"KOVA"  
1815 E. Moyamensing Avenue  
PHILADELPHIA, PA.

Nr. 21. Philadelphia, Pa., 26 d. Gegužio (May), 1911 m. Metas VII.

ENTERED AS SECOND CLASS MATTER MAY 17, 1905, AT THE POST OFFICE AT PHILADELPHIA, PA.

## TURINYS. PROPAGANDA

J. B. S.	Laukiamoji Jung. Vals. revoliucija.....	249
Žagaras	Kaip socialistų naikintojai tapo ir tt.....	250
J. Baltrušaitis	Svietas nori būti prigautas.....	251
Margeris	Mūsų laikraščiai ir redaktoriai.....	251
ŠIS BEI TAS IŠ AGITACIJOS		
	V. L. Bergerio prakalba.....	253
	Link LSS. Pašelpinio skyriaus.....	254
ĮVAIRUMYNAI.		
	Ką rašo lietuvių laikraščiai.....	254
BELETRISTIKA ir POEZIJA.		
Endzulis	Į minią (eilės).....	255
Senas Vincas	Baisi naktis.....	256
Lelionis	Jo patarimas.....	257
LAIŠKAI Į REDAKCIJĄ..... 258		
SVARBIAUSIOS ŽINIOS..... 258		
KORESPONDENCIJOS..... 259		
SAJUNGOS REIKALAI..... 260		

## Baltramiejaus Naktis.

Yra tai puikus romanas francuzų. Svarbus tikėjimiški ginčai. Labai žin-  
geidžios paslaptys karalių, vyskupų ir kunigų.  
Kaip dievobaimingi katalikai, su palaiminimu bažnyčios, tik viena nakčia  
išskerdė 60 tūkstančių žmonių Paryžiuje. Dviejų mirstančių kalba bedievio su  
kataliku, kaip jie tada atjaučia, ir kaip dlel karaliaus brolis broį nušovė ir dar  
daug visokių akyrumų mislijantiems žmonėms. Kunigai draudžia tą knygą  
skaityti. Ji reikalinga kiekvienam perskaityti.  
„Baltramiejaus Naktis“ didelė knyga; kaina tik 75c.  
Iš kelių tūkstančių likosi jau tik 80 egz. Paskubink gauti. Adrisnokite:  
**JOHN NAUJOKAS, 120 Grand St., Brooklyn, N. Y.**

PARANKIAUSIAI VISKĄ SPAUSDINTI

**KOVOS SPAUSTUVEJE**

Nes viskas atliekama pulkliai, greitai ir pagal  
šių dienų reikalavimus.  
REIKALUI ESANT KREIPKITĖS  
1815 E. Moyamensing Ave. Philadelphia, Pa.

THE LITHUANIAN WEEKLY „KOVA“ PUBLISHED EVERY FRIDAY BY THE  
Lithuanian Socialist Federation of America  
J. B. SMELSTORIUS, Editor —:o:— A. ŽYMONTAS, Business Manager

SUBSCRIPTION RATES in all parts of the World		PRENUMERATA visose dalyse svietc	
One year	\$2.00	Vieniems metams	\$2.00
Six months	1.00	Šešiams mėnesiams	1.00
Three months	.50	Trims mėnesiams	.50

ADVERTISEMENT RATES ON APPLICATION. APGARŠINIMU KAINOS ANT UŽKLAUSIMO.

**“KOVA“**

1815 E. Moyamensing Ave. Philadelphia, Pa.  
Telefonas, Keystone, Main 2958.

J. BALTRUŠAITIS

Redaktorius, Dokumentų Rašytojas ir Pinigų Siuntėjas  
2400 Fifth ave. :: :: :: :: :: :: :: :: :: :: PITTSBURG, PA.

Siunčiu pinigus į visas svieto šalis, pagal teises, gau-  
tas nuo tarptautiško bankų susivienijimo. Greitai ir pigiai. Iš-  
siuntus į Lietuvą po 4 nedėlių gaunu priėmėjo kvitą ir pranešu  
siuntėjui, kada pinigai išmokėti. Išdirbu daviernasčius.  
Išjieskau Lietuvoj paliktas dalis. Per mane galite ir laivakortes  
(šipkortes) gaut nebrangiai. Pinigų kainas prisiunčiu pareikalavus.

**Patarimai draugiški ir be užmokesčio**

## Neskaitykit „Dilgelium“!

Nes tai bjauriausias laikraštis. Teisybę į akis pasako, ir tai da kaip? Vis pro juokui!  
Eina kas DVI SAVAITI. Kas nenori išmklinti ir greitai padaryt savo protą, tegul  
neima „Dilgelių“ nė į rankas! Jore nuclat rašo Z. A., Bevardis, Lydeka iš Krūmo,  
Jovaras, J. B. iš B. ir kiti. Daug visko sutelpa, nes jau 5-tas sykis pasididino (tokios  
kaip kiti dideji laikraščiai). Tik kaina ta pati: \$1 metams, 60c pusel metų. O dabar  
UŽSIRAŠANTIEMS DUODA PUSĖ DOLERIO DOVANŲ! (knygomis, kokias norit).  
Jūs arba jūšų doleris tegul kreipiael šiuo „Dilgelių“ adresu: :: :: :: :: :: :: :: :: :: ::

**Baltrušaitis Bros.** 2400 Fifth Ave. ::  
:: :: Pittsburg, Pa.

Philadelphijos Rašytojų Ratelio susirinkimas, atsibus 28  
dieną Gegužio, 2 val. po pietų, Fairmount Park. Teiksitės susi-  
rikti pas Muziejų ir laukti kitų narių, tuomet susirasime atsakan-  
čią vietą ir aptarsime savo reikalns.  
Visus užkiečia, Jūsų V. Jakštys.

Reikalingas zeceris Atsišaukit pas B.M. Bujanauską  
1401 N. Main ave. Scranton, Pa.

**Pranešimas.**

Šiuomi pranešame, kad jau sulaukėme ir N1 š.m «Visuomenės» Prekė N. tik 25c. Kartu NN. 1, 2, (trečias jau išsibaigė) 4, 5, 6 7, 8-9, 10, 11-12 ir nr. 1 11m. tik už \$1.90.

Podrang pranešu, jog «Visuomenės» pakolaik ne visi numerai išsiparduoda. Jeigu draugai taip mažai reikalauis ir ant toliaus, tad būsiu priverstas pranešt «Visuomenės» išleistuvei, idant daugiau nesiuntinėtų, nes nenoriu, kad S-ga perdaug išskolinėtų «V-S» leidėjams. Todėl draugai, jeigu norite tą vienatinį Lietuvoj išeinančią laikraštį, kuris rūpinasi mūsų visų reikalais, paremti, tad jūsų pareiga daugiaus rūpintis jo platinimu.

Reikalaudami «Visuomenės» ir siųsdami pinigų, adresuokite ekančiai:

«KOVA» 1815 E. Moyamensing Ave., Philadelphia, Pa

**KOVOS Agentai.**

- J. BUKANTIS, 172 Endicot st., Boston, Mass.
- K. DEMIKIS, 134 Prospect st., Wilkes Barre, Pa.
- A. L. REIKAS 4547 Cambridge st., Philadelphia, Pa. Frankford.
- A. J. NERIS Box 195 Easton, Pa

**«KOVOS» Agentai.**

- J. VISOCKIS  
8139 Vincinuas Road, Chicago, Ill
- FR. GOLUBICKI  
Box 172, Melrose Park, Ill
- J. MATJOŠAITIS  
120-124 Grand St., Brooklyn, N. Y.
- MATT SENKUS  
46 Knox St., Lewiston, Me.
- J. PETRIKIS  
1514 Ross Ave., Scranton, Pa
- J. M. ŠIMKUS  
4619 S. Ashland ave., Chicago, Ill.
- A. A. REKLAITIS  
234 Wayne St., Jersey City, N. J.
- SIMON KARALIUS  
342 Lenox St., Norwood, Mass.
- P. A. JETULEVIČIUS.  
Mass. Gen. Hospital  
O.P.D. Boston, Mass.
- V. STRIGAS.  
3207 Salmon St., Philada, Pa.
- F. STASIUKELIS.  
Box 1588, Fitchburg, Mass.
- J. A. TILINDIS.  
1115 Exchange av. E. St. Louis, Ill.
- K. ARMINAS.  
204 E. Main st. Plymouth, Pa.
- J. ZALANSKAS.  
11 Charter, St E Xeter, N. H
- A. KALASKY  
Box 1306, Renton, Wash.
- A. KAZEKEVIČIUS.  
PO. BOX 80, Edwards Ind.
- M. K. ŽVINGILAS.  
R.F.D. Simabur Conn
- V. K. RAČKAUSKAS  
1401 N. Main Ave. Scranton, Pa.
- P. GLAVECKAS  
635 W. Lombard St., Baltimore,
- J. KALAKAUSKAS  
55 1/2 Green St., Worcester, Mass.
- J. J. VAITKEVIČIUS  
48 Walnut St, New Haven, Conn.
- J. BINDOKAITIS.  
Henry St. Rochester, N Y



<b>DUODAME</b> ant išmokejimo ir 6 mėnesinių prabą	<b>TIKTAI</b> \$20.00 po 5c. kasdien.
--	---

Išsiunsiu Jums labai puikų 14 K. solid gold filled laikrodėli, lenciugeli ir breloką ant 6 mėnesinių prabą, o kada laikrodėli gerai išsprabavosit ir busit juom kantanti, tada nuo to laiko mokesitė tolaus \$1.50 ant mėnesip. t. y. 5 centus kasdien. Preke šiuo laikrodėlio su lenciugeliu ir brelokų yra tik \$20.00.

Jaigu geresni sunkesni ir gražesni aukšini 14 K. gold filled laikrodėli su lenciu geliu ir brelokų noretumet, duodame už \$40.00 tiktai, teipgi ant išmokejimo po 10 centu ant dienos, abra \$3.00 ant mėnesio. Rašikit ko greičiausei ape išaiškinimui ir kataliogą, iš kurio galesitė išrinkti sau kokis Jums pasidabos ir pridėkit stampus ant atsakymo.

**SOLID GOLD WATCH CO.**  
110JE. 125th st. Dep. Z. New York.

Dr. Eva Katzman ::  
Dr. James M. James  
Dentistai [kalba rusiškai]  
203 East Broadway  
New York, N.Y. Tel. 3123 Orchard

**Knygėlė ūkėsystės popieroms**  
Arba kaip tapti Suv. Valst. piliečiu. Pats vardas jau atsako už ją, todėl daug nereikia aiškinti. Prekė tik 25c. Reikalaujantiems daugiau, nuleidžiama nuošimtis. Atsišaukite į «Kovos» Administraciją.

**DIDIS GYDYTOJAS**

**Dr. IGNOTAS STANKUS M.D.**



Pabaigęs daktarišką mokslą universitete valstijos Indiana ir baigęs kvotimus augščiausioj ir jau pakutinėj mokykloj New York Post-Graduate MEDICAL SCHOOL & HOSPITAL, kurioje specialiai išsilavina gydyme visokių pavojingiausių ligų ir daryme operacijų; pabaigęs tą mokslą įgauna vardą augšto, didžio daktaro. Dr. Ig. STANKUS, per kiek laiko buvo miestavų daktaru Indianapolis, Ind., kur turėjo didelę praktiką gydyme įvairių ligų, atlikdamas savo užduotį kuogerliausiai ir užganėdinančiai, dabargi pasišventęs labui savo brolių tautiečių, ir kad apsaugot juos nuo išnaudojimo per nesąžiniškus daktarus, įrengė savo locną naminį ligonbūtį ir:

**KVIEČIA VISUS PAS SAVE SAKYDAMAS:**

Jeigu sergi, ar kenkia kas sveikatai, skubiai kreipkis pas mane ypatingai arba laišku, o būsi išgydytas. Jeigu kiti daktarai pripažino ligą neišgydoma, neabejok, nes aš turėdamas didesnę praktiką ir augštesnį mokslą, tau pagelbėsiu ir suteiksiu tikrai brolišką ir sąžinišką rodą. Kiekvienas iš atsišaukusių persitikrįs, kad esu pabaigęs didesnį daktarišką mokslą ir galiu geriau gydyti negu kiti daktarai svetimtaučiai.

APSIMU PASEKMINGAI IŠGYDYTI :: :: ::  
Nuo reumatizmo, skaudėjimo ir gėlmo sąnarių, kaulų, strėnų ir šonų; nuo visokių kraujo ligų, užkietėjimo ir neveikimo vidurių, išbėrimo, kūno niežėjimo, visokių spuogų, dedervinių ir slinkimo plaukų; galvos skaudėjimo, nuo širdies ligos, inkstų, plaučių, kepenų. Nuo visokių nerviškių ligų, neuralgijos, drebėjimo sąnarių, nemiegojimo ir išgačių; nuo greito nullimo, sunkaus kvėpavimo, persalimo ir nuo visokių slogų. Nuo visokių užkrečiamų lytiškių ligų ir visokių kitokių nusilpnėjimų svėlkatos. Taipgi nuo visokių moteriškių ligų, skausmingų mėnesinių, baltųjų, tekėjimo ir gumbo ligų:

**TURIU SPECIJALIŠKĄ DIPLOMĄ DEL DARYMO OPERACIJŲ**

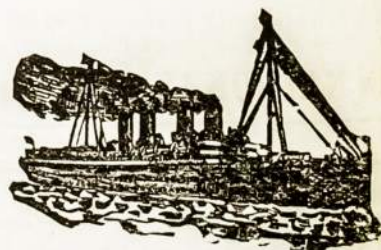
Ištikus būtinam reikalingumui operacijos, kada vaistai negal pagydyti kaip tai: augimo vėžio skilyje ir visokių akmenų, skaudulių ir guzų, ar tai būtų pūslėje, inkstuose, kepenyse ir žarnose, viską tą su pagelba operacijos galima prašalinti kuogerliausiai ir už menką mokestį. Daznu taipgi operacijas ant kaulų, smegenų, grobų ir lytiškių organų, kaip vyrų taip ir moterų. Ištiesinu pritrauktas rankas ir kojas. Igydau su naujansio būdo operacija rupturą už menką prekę. Pertai kreipkitės kiekvienoje ligoje pas mane. Jeigu negalima pribūti ypatingai, tai parašykite ką skauda ir kokius neveikumus jaučiate savyj, o aš suprasiu ir ištyręs duosiu rodą, o jeigu reiks, prileisau ir gduoles, kaip tolli negyventumėte: Amerikoj, Anglijoj, Kanadoj ar kitose šalise. Atellankantlems ypatingai ir dėl operacijų, turiu savo naminį pulkų ligonbutį.

**BIEDNUS GYDAU DOVANAĮ**

**Dr. IGNOTAS STANKUS** 1220 S. Broad str., PHILADELPHIA, PA.  
Valandos Ofiso: Nuo 9 iki 12, nuo 2 iki 4 p.p. ir nuo 6 iki 8 vak. Nedėl. nuo 1 iki 5 v.

**M. Rosenbaum,**

**SENIAUSIA**  
Lietuviška Banka  
Philadelphijoje, Pa.



**Parduoda laivakortes ant gerlausų linijų laivų.**  
Išmaino pinigus ir išsiunčia po gvarancija į visas šalis svieto. Atlieka tą greitai, atvangiai ir pigiai.

**Agentūra geležinkelių tikiety.**

Parduodame geležinkelių tikiety su visus miestus Jungtinių Valstijų.

**605 So. 3-rd st. Philadelphia, Pa.**

**Revoliucijos Gimimo Momentas.**

**NAUJAS GRAŽUS PAVEIKSLAS** Šis paveikslas perstato Revoliucijos gimimo momentą: sukylimą liaudies prieš carinę kę valdžią. Paveikslas didumas 14X16 colių, prekė su pristuntimu 20c., daugiaus imantiems ant karto, nuleidžiama 50 procentų. Ji parduodam todėl taip pigiai, kad norime praplatinti tarp darbininkų klases revoliucijoniskas mintis.

Norintieje turēt šį paveikslą kreipkitės į «Kovos» Administraciją.

## LAUKIAMOJI REVOLIUCIJA JUNGTTINESE VALSTIJOSE.



**R**EVOLIUCIJA Jungtinėse Amerikos Valstijose, sako, kybo ore. Kova tarpe organizuoto kapitalo ir išvel dėto proletarijato kasyk labiau sutirština atmosferą ir padangėse apsireiškia nešantieji andrą debesai. Gal drebant iš baimės kapitalizmas ir, su nekantrumu laukiantis tos audros kilimo, išbadėjęs proletarijatas ir peigreit tą kilimą perspėja, tečiaus perspėja neklysdami. Santikiai tarpe tų dviejų nesutaikomų priešginingų gaivalų kaskart labiau įsitempia, kad tą viską matant reikia tikėti, jog katastrofa neišvengtina ir gal būti netolima.

Desperacijos apimtas kapitalizmas dėl gelbėjimosi stveriasi aklaį irankių, kurie jam pačiam tegali surengti smūgį. Proletarijatas gi sąlygų ir apsiginimo reikalų verčiamas iš savo susnudimo bunda ir pradeda pastebėti savo padėjimą ir savo spėką. Jungt. Valstijų istorijoje dar nebuvo tokio apsireiškimo, kaip svarstymas šalies kongrese kovos proletarijato su kapitalizmu dalyko. Šiandien gi ta kova jau interesuojasi ir kongresas ir čia jau kalbama apie laukiamą revoliuciją.

Kapitalistų reikalai vertė prezidentą Taftą kuoveikianslai, nesiklausiant visuomenės leidimo, sumobilizuot ir išsiųst į Meksikos pasienį Jung. Valstijų kariuomenę, kad pagelbėti Meksikos carui Diazui apveikti revoliuciją, tečiaus sujudimas proletarijato įsakė sušaukti nepaprastą kongreso sesiją, idant kongresas sauvališką kapitalistų agento pasirižimą sankcijonuotų ir tokiu būdu padarytų «visuomenės daleidimą» pradėti karę. Bet kapitalistų apsiriktą. Socialistų atstovas kongresui pakišo visuomenės protestą prieš karę ir privertė kapitalistiškus atstovus taipgi tarti ką-nors link tos užmanytos karės klausimo. Iš Georgia valstijos senato rius Brown, apkalbant reikalą pasiuntimo Jungt. Val. kariuomenės Meksikon, pasakė: «*Revoliucija nėra legatiška teise, bet yra teise žmogaus. Liaudis gali prašalint kiekvieną valdžią, kuomet tik nori. Revoliucija visuomet pastūmė priekyn civilizaciją.*». Kiti gi atstovai irgi noroms ar nenoroms pripažino, kad Jung. Valstijos neturi tiesos eiti Diazui pagelbon, kad nuslopinti revoliuciją. Tokiu būdu pasidėkavojant proletarijato iniciatyvai, kapitalistų užmanyta kare likos suturėta ir kapitalistų siekiai ganėtinai visuomenei atskleisti. Visuomenei tas, kad Amerikos kapitalistams Meksikoje revoliucija aprubežiuoja sauvale, nedaug terūpi. Visuomenės didžiuma pradeda persitikrinti, kad kapitalistų reikalai, nėra visuomenės reikalais, o tas persitikrinimas pasirodo jau ir tame nepriarime karės reikalui.

Kapitalistų klesa, suprasdama gerai, kas stato ant jos kelio skerspaines ir matydama visuomenės susipratimo kilimą, griebiasi įvairiausių priemonių, kad savo priešą bent suturėti, kad neleisti visuomenei atsikreipti prieš kapitalizmą. Nors turi savo rankose valdžią, teismus ir laikraštiją, mato kad ir to jau nepakanka, kad apginti savo egzistenciją, kad laikyti visuomenę nesusipratimo tamsoje, dėl sudiskreditavimo darbininkiško judėjimo griebėsi už nalkinimo darbininkiškų organizacijų. Ar tuo ką gero sau atsieks — tai taipgi galima labai abejoti. Su organizuotu proletarijatu kapitalistų klesai jau nelengva kovoti.

Amerikos Darbo Federacija atsišaukė į visas unijas, šaukdama prie dėjimo duoklių fondui dėl išgelbėjimo suimtųjų McNamarų. Fondas pasieksias 500.000 dol. sumą. Atsišaukime sakoma, kad už apkaltinimo McNamarų stovi pinkertonų biuras ir nėra mažiausios abejonės, kad kaltybės prirodymai yra falsyvuoti ir padirbti. Apart pinkertonų agentijos veikia taipgi kapitalistų susivienijimas, kurio rankose bilijonai dolerių. Ta visa spėka atkreipta prieš darbininkų organizaciją, kad atimti iš darbininkų ir tą apsiginimo priemonę.

Apdirbtas Socialistų Partijos plenas, kad priversti darbininkų protestais Jung. Valstijų kongresą prie peržvelgimo dalyko suėmimo McNamarų, rodos, pasiliks su geromis pasekmėmis, nes protestai Taisyklių Komitetui iš visų pusių plaukia ir privers Taisyklių Komitetą soc. atstovo Bergerio rezoliuciją paduoti abiems kongreso rūmams. Visas proletarijatas dalyku užinteresuotas. Bruzdėjimas auga. Tečiaus kapitalistų klesa, turinti savo rankose milijonus ir paperkamus žmones, šiame susirėmime gali būti ir neapveikiama. Gali būt, kad su pagelba neteisingų, sufabriuotų prirodymų galės atsiekti savo juodą tikslą ir nudanginti suimtuosius darbininkų organizacijos viršininkus. Tas taipgi prigulės nuo proletarijato pasielgimo; jeigu kategoriškai nepareikalas paleidimo suimtųjų ir apkaltinimo pilno ištirimo, tarnaujantis kapitalistų klesai teismas padarys iškalno sutaisytą nuosprendį. Prie to neprivalo daleisti proletarijatas, bet jeigu vyktų kitaip, tai visgi santikiai anaipol nepasigeris, bet pasiaršis.

Iš padarytos per W. Kent'ą statistikos matome, kad šiuo «gerų laikų» metu Jung. Valstijose be darbo yra 4.500.000 darbininkų. Laikraščiai kasdien pilni žinių apie savžudystes iš priežasties bedarbės ir skurdo. Tas padėjimas darbininkų gal ateinačiuose metuose bus dar pasibaisėtinėsnis. Nėsa kapitalistai, norėdami laikyties savo rankose šalies valdžią surengs dar didesnes bedarbes, kad veidmaisingai kaltinti «demokratų» (kurie, kaip žinoma, yra paėmę viršų ant republikonų) už «blogus laikus» ir kvailinti pagal savo paprastą metodą visuomenę, jog tik republikonai gal sutverti tuos «gerus laikus» — prosperity, kad vėl rinkti republikoną prezidentu. Ar pavyks tomis paikomis pasakomis tolesniai vilioti «nayvišką» amerikonų visuomenę, tą ateitis parodys. Jei visuomenė pasirodys jau subrendusia ir parodys, kad į minėtas politikierių pasakas netiki, išrinks socialistus į augščiausias valdžias kas vietas. Tokiam atsitikime kapitalizmas stos akis į akį su socializmu. Jeigu gi ne, jeigu visuomenė pasirodys vis dar tikinčia besuomoningai pasakai, vargas, skurdas, bedarbės, ekonominiai kriziai ir kapitalistų varas greit turės iššaukti socialinę revoliuciją. Kaip neversį dalyka, visgi pasirodo, kad stovime prieš revoliuciją, kadangi kapitalizmas likosi jau bejėgiu pakakinti visuo menės reikalavimus.

Darbininkiškas klausimas Jung. Valstijose yra svarbiausiu šalies klausimu, nes jokia šalis neturi tiek daug išveldėtų, gyvenančių iš savo penkių pirštų proletarų, kiek Amerika, kur milijonai darbininkų palikta «augščiausiojo malonei», kur milijonams šeimynų prieš akis kasdien stovi juodas, kaip ta naktis, rytojus, kur išnaudojimas pasiekia plačiausias ribas, kur viešpataujančių besąžiniškumas visušlykščiausias, kur tarpe proletarijato skurdas, ašaros, prostitucijos purvai, kraujas ir morališkas nupuolimas susimaišė į vieną baisųjį chaosą. Viešpataujanti klesa į tai suvis neatsižiūri, nes tas jai yra reikalingu dėl jos pačios viešpatavimo. Akyveizdoje to net klerikališkas, kunigų leidžiamas dienraštis «Dziennik Chicagoski» stebisi, kad toks mažas skaičius darbininkų randasi Markso abaze, išaiškindamas nuo savęs priežastį, kad: «*Vien tik krikščioniškas tikėjimas ir pasikakinimas menkniekiais, tas nuoamžinis pripratimas nuolankiai kentėti skurdą ir vargą iš dienos į dieną, išdalties prolinė tamsa darbininkų, sulauko tas minias nuo vienijimosi ir broliavimosi su galingomis pervartos jiegomis.*»

Su ta nuomone turbūt sutiks kiekviens socialistas, išskiriant musiškius tautininkus. Taipgi kiekviens, kuris matome proletarijato padėjimą ir kapitalistiškos klesos niekšystes, turime sutikti su nuomone, kad revoliucija Jung. Valstijose dideliais žingsniais ateina. Ar esame prisirengę prie jos? Ne. Nuo to atitraukia mus «Žvaigždės», «Draugai», «Vien. Lietuvninkų», «Lietuvos» ir kiti, patardami pasikakinti tuo, ką turime, o ką turime? Nieko. Nereikia aiškinti, kuo yra mums tie patarėjai. Akyveizdoje to visko mėš darbininkai visų tautų turime vienyties!

### Kaip socialistų naikintojai tapo SLA. ėdikais.

Nori kalbėti: ir štai lūpos kruta, balsas skamba; nori rašyti: ir štai pirštai brėžia su neišpasakytu smarkumu tūkstančius žodžių, kokie tik mintyję persistato.

Ir kas nerašo, ir kas popieriaus nedarko?

B. K. Balevičius, garsus socialistų ėdikas, jau kelinti metai kaip ėda socialistus, ėda juos bepallovos ir niekaip suėsti negali. Varė tatai laikraščiuose, kalbėjo prieš juos susirinkimuose, pagaliaus visa tai surinko į vieną daiktą ir «Tėvynės» N17 apreiškė, jog iš Soc. Sąjungos, ilgai nelaukus, liks tik šaltas lavonas, nes girdi, ji išrodo tokia sunykusia, tokia silpna, — kad tik ir lauk, kada išleis paskutinį kvapą.

Kokių vargšų nėra pasaulyje! Čia sąjungai lemia mirtį, — čia jos bijosi... Ten pat Balevičius sako: «Sąjunga užsimanė pasmaugti mūsų didžiausią organizaciją, užsimanė draskyti Susivienijimą» (!)...

Čia noroms-nenoroms prisimena Faraono sapnas, kuris jam prisapsnavo, jog septynios tuščios karvės suėdė septynias pilnas. Nejaugi ir Balevičiui prisapsnavo, jog atėjo laikas, kad «tuščia ir sunykusi» Sąjunga pradėjo smaugti ir ėsti «pilną ir stiprų» Susivienijimą? Bet, kad taip veiksmingai apie tai pranašauja, noroms-nenoroms prisieina patikėt, kadangi žinome, jog pavasaris pergali žiemą.

Nepamirškite, kad jūs, beėsdami Sąjungą ir primėsdami jai kaltę, nesuėstumėte Susivienijimo. Neuždyką ir V. K. Račkauskas «V. L.» N17, su išvadžiojimais darodė, jog: «koku tai stebūklingu būdu išleista popieriaus už \$700 vertės daugiau negu reikėjo, ir nežinia, kur suvartota \$775 administracijos reikalams»... Ir antgalo Račkauskas sako: «Seimui prisiartinant, Sus. sąnariai turėtų apkalbėti ir apsvarstyti apie organizacijos tvarkesnę šeiminkavimą ir didesnę taupumą. Nėsa taip, kaip yra dabar, negali būti ilgai; turės ožys prilipti liepto galą; prisieis kas bertainis semti iš išdo, iki nepasirūdydys išdo dūgnas. O tuokart kas bus su Susivienijimu, ta didžiausia šlandien lietuvių organizacija?»

Jūs pykstate, kada jums teisybę pasako į akis, ir kada jums nurodo kas geriau daryti. Nelaukite, kada ant Susivienijimo kapo prisieis užgiedoti *re quia m a e t e r n a m*, bet taisykitės!

Balevičius tarp kitko džiaugiasi, kad Sąjunga sumanusi suverti «socialistų Susivienijimą» su pašelpiniu skyriumi. Girdi, kad ir atsitrauks dauguma Sus. sąnarių, bet visgi liks ir ištikimų. (Dvasiškių neregių netruksta...) Ir pasitraukusiems sako: «Laimingos kelionės!»... Juos (suprask: tuos, kurie pasitrauks, o jau apie 4000 asmenų pasitraukė) lydės tikrai širdingi veljimai, nes nors kartą SLA. nuo jų apsigrynijęs, galės atsiduoti ramiam kultūriškam darbui».

Nėra ko stebėtiesi, jog Balevičius širdingai lydės, nes tuomet nebus kam pasakyti, jog SLA. betvarkė viešpatauja ir konstitucija netikusi, kaip kad ir Dr. Šliupas, Račkauskas ir kiti, varde 30 kuopos, pasakė: «Konstitucija yra pilna prieštaravimų; vienur pareigos urėdninkų yra surašytos su išgalėmis, kitur jų visai trūksta. *Perdidelė valdžia yra duota Pildomajai Tarybai*, o kuopoms ar nariams nėra duota jokios iniciatyvos, jokio ženklo savarankiškumo... SLA. pastatytas, kaip Romos katalikų bažnyčia, kur žmogus tik melsties ir pinigų duoti tegali, bet neprivalo nieko žinoti apie hierarchijos darbus ir suvartojimą turtų, sudėtų jos rankosna... Mūsų organizacija turi būti demokratiška, o ne oligarchiška; turi būti pritaikinta lietuvių išeivių reikalams, o ne būti pamėgdžiojimu kokių-ten žydiškų ar vokiškų organizacijų. Neužtenka lopyti nudriskusę drapaną; lopų lopus uždėjus, drapana vis dar nebus graži ir švari».

Argi jau socialistai kalti, jog Bradchulis ir Co. sutaisė netikusią ir nesuprantamą konstituciją ir koku tai būdu 25-tas seimas

ją priėmė?

Balevičius nesykį per «V. L.» verkė, jog Amerikos lietuviai turi vaikišką protą; tad ar negeriau būtų, kad jiems sutaisius ir «vaikišką», suprantamą ir prieinamą konstituciją negu plūsti ir išmisliti niekus ant socialistų? Bereikalingas tik laiko eikvojimas... Bet čia ne tame dalykas; Balevičius labai gerai išstudijavo dvilinką politiką: kada reikia, kad SLA. nariai visuomenės akyse būtų vaikais, nesuprantančiais apie referendumą, tad jis, Dzuko kallyj, per «V. L.» špaltas rašo, kad SLA. sąnariai neišmanėliai; kada reikia, kad lietuviai būtų išmintingi, tad jis, Balevičiaus kallyj, per «Tėvynės» špaltas rašo, kad SLA. sąnariai nėra toki apakę prasčiokai, kaip jiems (socialistams) išrodo. Čia ir pasirodo veidmaininga, nedora ir bjauri politika, apie kurią jau pirma buvo minėta, jog lietuvius aplankė baisi plėga. Ta plėga — tai politika. O Vargomatis «V. L.» N18, pagriebęs tą mintį plačiau išdėsto jos netikumą, bet visai išvirškščioj formoj ar prasmėj.

Vargomatis meta kaltę ant vienų-kitų (suprask: socialistų), jog jie SLA. nori «sudarbinukuot, susocializuot, sureferenduot. SLA. susideda tik iš darbininkų, bet ne ponaičių. O kadangi darbininkų kova su kapitalizmu už pagerinimą būvio ir jo tiesą tik ir prieinama per vienybę ir solidariskumą, kuris veda prie socializmo, tad nėra ko ir kalbėti, jog jis reikalinga «susocializuot. Kiekvienas Amerikoj lietuvis, ar vėliau, ar anksčiau taps socialistu. Ir juo greičiau, tuo geriau. Taigi socialisto šventa pareiga socializuot savo brolių kaip galima greičiau. O kadangi SLA. arčiausiai stovi prie socializacijos, tad mūsų pareiga gretintis prie jo ir tikimės, jog nepraslinks ir keltatas metų, kaip visi SLA. «vaikai» taps socialistų Sąjungos sąnariais. Apie referendumą nėra kas daug kalbėti — jį vartoja ne vienoj Šveicarijoj. Ir tas pats Vargomatis, seniau, priklausydamas prie Sąjungos ir būdamas «geru socialistu» rėmė referendumo taisykles visom keturiom. Norėtume žinoti kuris yra «kvailesnis» įvykdinimas: ar referendumas SLA., ar ambasada Paryžiuje? O vienok Vargomatis širdingai sutiko ambasados įkurimą ir dar pabarė tuos, kurie tam neprijautė. Kiek kartų tas pats Vargomatis a la J. O. Širvydas niekino socialistus už «siaurą partyvišką» darbą, bet kad pamato, jog socialistai užsiima ir «plačiuoju» visuomenės darbu, nurodydami tai visuomenei, kas yra jai negero ir kenksmingo, tie veidmainingi «visuomenės veikėjai» sušunka vėl: «nelįskite į mūsų reikalus!... Kodėl? Todėl kad ne jūs tvėrėte organizaciją, neprivalote rodyt visuomenei, kaip mes sutaisome išnaudojimus... Valstybę ir visuomenę sutvėrė juk ir ne p. Vargomatis, tad ir jis netur tiesos kišt savo nosį į valstybės bei visuomenės reikalus. Ar taip!...

Jei jūs ištikrųjų esate tokie nayviški, kaip ir TMD., SLA. šarlatanai, tad jums niekas daugiau nelieka, kaip tik persikrausyti ant Marso, kaip kad ir pirmiau buvo nurodyta, — *ten tai ir surastumėte sau atsakančią vietą!*

Taipgi Vargomatis keistas vaikiškas optimizmas. Girdi: «Ateinanti karta jus keiks, išjuoks; ji jums turi gatavą vardą, kurį mes nenorime ištarti; tas vardas nors labai negražus, vistiek bus prisegtas ant akyvartyno, kurian jūs būsite nuklimpę». Ką ateinanti karta pasakys, tai ne mums žinoti; ji visgi bus *teisingas teisėjas* negu kad p. Vargomatis. Bet visgi mes neatsakysime už kitų nuodėmes ir šlykščius darbus. O jei jūs «atstovaujate ateinančią kartą ir jau turite paskyrę užsielnytą labai negražų vardą, tad tarkite jį dabar! Ko laukiate? Neslėpkite ir neatiduokit ant «valios» ateinančios kartos, kuri, kad ir suras mus kaltus, jūs nepasidžiaugsite, girdėdami, nėgi mes nuo jos priimt negalėsime pamokinimą, nes mes ir jūs būsime prislėgti sunkia vėliena... Dabar tik ir laikas viens kitą mokyti ir nurodinėti klaidas ir tuomet taisyti ateinančiai kartai tiesų, švarų ir liuosą kelią, kad ji jus nedarytų tų klaidų, kurias mes dabar papildome. Jei mes esame užsielnytą prakeikimą, tad keikite dabar, kuomet girdime ir kit

girdi, kurie mato ir jaučia, kurie jieško ir trokšta teisybės. Kam sleplate teisybė!?

Męs — ta «ateinanti karta» neprakeikiame išpildytojų inkvizicijos darbų, bet pasmerkiame pačius sutaisytojus inkvizicijos; jie nežinojo ką darė — jie buvo fanatizmo apakinti; jiems buvo valdonų įsakytas skaldyti artimo galvas, jie ir skaldė. Kuone tuos pačius laikus ir dabar turime: nepildai valdžios įstatymų — tave pakaria. Ir ką čia reikia keikti!

Ir taip. Vietoj rašymo ilgų straipsnių po vardu «Mūsų politikė» ir bereikalingai popierą darkyti, būtumėt geriau padarę, padėję tik du žodžius mea culpa. Bet...

Bet suprantama dvasios klajonė, gyvenant ant žemės. Skraidote lyg atplėšti medžio lapai, ir lekiate ten, kur papučia vėjalis.

*A. Žagaras.*

## «Svietas nori but prigautas».

Ištikrujų, teisinga šita lotyniška patarlė: «Mundus volt decepti» — svietas nori būt prigautas.

Užtai apšvieta silpnai platinasi. Užtai teisinga apšvieta mažai randa sau priėmėjų.

Kaip tik žmogus tapo žmogumi, kaip tik pradėjo protauti, kiek plačiau savo mintimi siekti, jis drebėjo iš baimės prieš nesuprantamas gamtos jėgas, žeminosi prieš tuos dievus. Žalbas, perkūnija, audra, jurių vilnys jam buvo rustieji, baisieji dievai. Saulė jį šildė, šviesą davė, viską, kas jam reik, gaivino — ji buvo geruoju dievu. Taip pat ugnis.

Pagalios daug, labai daug žmogus suprato ir daug dievų dingo.

Dabar jaučiasi jis, kad pats save prigaudinėjo! Supranta, kad ir kiti, kurie liepė kulti prieš dievą Perkūną arba prieš kokį draskantį žvėrį ir garbinti jį, maldauti jo mielaširdystės — buvo tai prigavikai.

Ir ką! Rodos, jau mes dabar viską žinom, nereik prieš nieką drebėt, o jei ko bijomo, tai tik nelabo žmogaus arba kito kokio žvėries. Bet — nelaimė! — kas taip mano, labai apsigauja; kas taip mokina kitus, tas prigaudinėja. Tikra nelaimė! Toks manymas labiausia trukdo tikrąją apšvietą, teisingą žmogaus susipratimą, tariant: supratimą savęs, žmonijos ir viso gyvojo ir negyvojo pasaulio. Toks manymas sustabdo apsišvietėlio proto plėtojimąsi. O sustojimas reiškia nykimą, atgal žengimą. Ir pavyzdžių nereik.

— Mokslas! mokslas!! mokslas!!! — girdim tankius šūkavimus.

— Kas yra mokslas?

— Nežinau...

Svietas nori būt prigautas.

Tegul susitaria kas skelbti teisybę. Ramią, bet aiškia, gryną teisybę. Ir kas bus? Grynas tyras! Nebus kam klausyt.

Yra didžiosios teisybės... Sakysime: nežiūrėkim į neteisingas smulkmenas, ką lyg dulkės guli ant didžiosios teisybės.

Žmonės visgi mėgsta teisybę. Bet dulkeles ir gi labai mėgsta. Visi. Ar tikintieji, ar bedieviai, arba net ir mokslinčiai.

Teisybės apdūmimas šią gadybę tankiausia atsitinka dėl reikalo, dėl naudos paties dūmiko.

Bet ką? Argi daug kas galėtų savo naudai dumti, jeigu žmonės nenorėtų būt prigautais!

Ir tą žmonių norą išnaudoja daugybė vadovų, didvyrių.

I daug yra didvyrių, kurie taip dideliai išsipūtė žmonių kvailybe!

Pasakiau: «kvailybe». «Taip kalbėjo Zaratustra»... Tą pat sakė ir šiandieninių rimtuolių giriamas «nerimtas» (nes satirikas) Roterdamo Erzmas savo «Kvailybės Dievaitėje» jau keli šimtai

metų atgal.

Bet, geriaus, reikėtų sakyti: žmonės mėgsta poeziją! Visą, ką protas grynai išrauda, ką matome aiškiai, apčiuopiamai — realiai, — kartais mums visiems malonu į tai pažiūrėt per lengvutę, šydinę, blizgančią skraistelę, per blizgančias dulkeles.

Poezija nebūtų poezija, jeigu dalyką parodytų taip, kaip jis stovi, koks jis yra. Ji vis kitaip pasako, kitokius daiktui vardus duoda. Ir tas visiems, o visiems žmonėms patinka! Ir poeziją daugelis išnaudojo per amžius. Išnaudoja ir dabar. Savo ypatingiems, ar luominiams reikalams. Ją išnaudoja ir didžiumos žmonijos reikalams.

Poezija valdo žmoniją.

Visoki tikėjimai kilę iš poezijos. Nors kitas išrodo mums negražus, ne poetiškas, — jo išpažintojams — poetiškas...

Kodėl Debsas taip gerbiamas daugybės Amerikos darbininkų? Vienam amerikiečių laikraštyje («Current Literature»), kelias metų atgal, dailiosios literatūros peržvalgoj radau apie Debsą. Ką gi tas garsusis socialistas turi prie literatūros? Juk jis nė vienos novelės ar šiaip poezijos, rodos, nėra parašęs! — puolė man į galvą nusistebėjimo mintis.

Pažiūrėk į jo net agitatyviškus raštus ir rasi literatūros dailę, — poeziją! Debsas — poetas... Štai dėlko tūkstančiai darbininkų — susipratusių — su noru duodasi jam vesti. Čia yra išnaudojama poezija žmonių daugumos reikalams.

Sykį «Kovo» parašiau apysakaitę. Nepridaviau jai liberališkų vertės, bet paėmiau stačiai iš gyvenimo ir tam atsakė jos titulas: «Verksmo Išguldytojas». Netikėtai susilaukiu nuo draugų... protestą, ar patarimą.

— Mums mokslo reik, o ne rašyt kokias ten apysakas, — mokslo...

Ką darysi — tie draugai buvo apvaldyti mokslo poezijos...

Mokslo poezija pas mus net per daug įėjo į madą. Per tai tie, kurie nė per nago juodymą nenužengia moksle, daugiausia rėkia: «Mokslas! mokslas!!»

Svietas nori būt prigautas.

Vienok turime stengtis nebūt amžinai prigautais! Tas nereikia, kad turime pakelt karę prieš poeziją. Tas reiškia, kad neturime duot poezijai sustingt po išnaudotojų nagais! Neturi ji būt sluogsnų sluogsniais lipinama ant mūsų — žmonijos — gyvenimo, ant reališkų dalykų, taip, kad apatiniai dulkelių sluogsniai imtų pūti, kaip stovintis vanduo.

Tie atgaleivystės dailininkai turės povaliai pasiliaut lipinę savo balvonus. Svetas vis žengia pirmyn ir gyvenimo stabai liks užpakalyje — negyvi nepaeis!

Svietas nori būt prigautas, bet neperdaug ir ne to įtempoj.

Svietas nori labiau gyvent, judėt, negu būti prigautam!

*J. Baltrušaitis.*

## Musu laikraščiai ir redaktoriai.

### I.

Pirma kalbėsime šį bei tą apie mūsų laikraščius; reikia pastatyti klausimą, būtent: kasgi yra tie mūsų laikraščiai? — Mūsų laikraščiai yra: 1) žinių nešėjai; 2) vertelgystės platintojai (per įvairius apgarsinimus); 3) sau patinkamos partijos ar sektos apginėjai; ir 4) didžiausios liaudies (proletarijato) švietėjai, mokinėjai. Dabar: kam gi tie mūsų laikraščiai yra reikalingi? — Visiems, bet labiausiai darbininkų klesai. Ir užtai, kad darbininkai, kaip viso svieto penėtojai yra prirakinti prie amžino triūso, — vienu žodžiu sakant, yra galutinai pavergti ir išnaudojami. Talgi darbininkai, būdami dykaduonių vergais, — neturi liuosybės eiti mokyklon, nes nuo lopšelio iki grabui turi vilkti nuožmų «dievo

palaimintųjų) (kapitalistų, ponų ir kunigų) jungą. Tad kaip jiems įgyti mokslą arba apšvietą? Ne kitaip, kaip tik skaitant naudingas knygas ir laikraščius.

Jeigu taip, tai dar kyla klausimas: ar visi mūsų laikraščiai atleka augščiau minėtas užduotis ir ar jie reikalingi darbininkų klesai? Ne. Kogėl? Todėl, kad jų didžiama svarbiausio paminėtų užduočių punkto (4) visiškai nejudina arba didžiosios liaudies — proletarijato — nešviečia, nemokina.

Štai tik plačiau pažvelgus į mūsų «kai-kuriuos» laikraščius, kurie taip moka pasigirti, jog yra didžiausi darbininkų apginėjai (mat veidmainiški pagyrai supranta, kad darbininkai daugiausiai skaito, taigi ir jų biznį palaiko), kovojanti už jų tiesas, laisvę ir tt. ir tt., o tuoj galima užtėmyti begėdišką veidmainystę, kuri, kaip yla išlenda iš maišo...

Svarbiausiais prie «kai-kurių» laikraščių reikia priskaityti šiuos: «Draugas», «Žvaigždė», «Vienybė Lietuvninkų» ir «Lietuva». Visi šitie laikraščiai skaitosi geriausiai, tobuliausiai darbininkų luomos apginėjais. Bet pasižiūrėkime iš arčiau į tuos «keistus» darbininkų apginėjus; persiliudysime: ar pas juos nesislepia suvedžiojimo norai?

Kad «Draugas» su «Žvaigžde» yra klerikališkai-atžagareiviški, tai nėra reikalo ginčyti, kadangi, kaip tik nuo juodviejų pasirodymo, ten niekas negalėjo surasti nors vieną straipsnelį, apginantį darbininkų klesą, — priešingai, ten visada tilpo besuomoningos evangellijos, demokratų ir republikonų reklamavimai, darbininkų išganytojo — socializmo dergimai ir tam panašūs suvedžiojimai.

«Vienybė Lietuvninkų» su «Lietuva» drąsiai galima pavadinti tautiškai-atžagareiviškomis, nors jodvi bepaliovos bubnija, jog yra «tautiškai-pirmeiviškom». Ten taipgi demokratų ir republikonų reklamų netrūksta, o «Vien. Lietuvninkų» šlykščiausių straipsnių prieš socializmą ir kiekvieną pažangesnį darbininkų luomos judėjimą — pilni puslapiai. Pereitų metų numeriuose, tokie, kaip «peštukizmas» — giliausia «V.L.» redaktoriaus filozofija — net leidėjų buvo laikomi už geriausius, moksliskiausius straipsnius, o apie redaktorių, tai nėra ką nė kalbėti, — tas žmogelis prie «peštukizmo», tai kaip kūjis prie priekalo... O šiomet p. Vargomačio straipsniai — taipgi giliausia «V.L.» redaktoriaus filozofija — irgi ne geresnio skonio.

Antgalo keisčiausia, kad tokie laikraščiai, kaip «V.L.» begalo tankiai savo kailį maino: štai žiūrėk, tai ji įsinėrus klerikalų kailyj, tai už kiek laiko — liberalų, tai vėl — socialistų, antgalo tuos visus kailius nusimovus įsineria į tautiečių-atžagareivių, kaip antai šiandien. Ką-gi tie nauji kailiniai reiškia? paklaus ne vienas. Vai štai ką: — Daugumas esame girdėję, kad tyrų žalčiai perijodiškai išsineria iš savo kailio, bet tas jums nedaro nieko įdomaus, užtat, kad tai yra prigimtas dalykas. Bet ką apie laikraštį? Ten visai kas-kita. Jan beveik kiekvienas žino, kad šiandien draugija yra pasidalijusi į klesas, taigi netik iš ekonomiško atžvilgio, bet ir politiško. Juk klerikalai, liberalai, tautiečiai ir socialistai, tai ne ką daugiau reiškia, kaip tik visuomenę, pasidalijusią į klesas. Klesas, ar ji pažangiausia (socialistai) ar atgaleiviškiausia (klerikalai), visada kovoja už savo platformą. Įtekmėj tokios kovos apsirėškia draugijos svyravimas. Kartais diduomenė pakrypsta klerikalų pusėn, kartais — liberalų, kartais — tautiečių ir kartais — socialistų. Toks pakrypimas kai-kada pasituri ant vietos, jei ne kelius desėtkus metų, tai nors keliatą. Žinoma, ideališki visuomenės švietėjai nepaiso draugijos svyravimų, nors kartais jiems gana blėdingų, t. y. kad jų ginamoji klesas turi nukentėti skaudžius smūgius, kuriuos gauna nuo galingesnių klesų. Bet veidmainingi visuomenės švietėjai, ar geriau sakant aklintojai, pilnoj harmonijoj elna su draugijos svyravimais. Jeigu jie mato, kad klerikalai ima viršų, tad glaudžiasi prie jų, jeigu liberalai — tai prie šių, jeigu socialistai — tai prie socialistų.

Tas pats yra su panašiais laikraščiais, kaip «V.L.». Rodos, 4 ar 5 metai atgal, kada Rusijos revoliucijos srovė plačiai buvo apėmusi ir lietuviškąją visuomenę ir ta visuomenė buvo daugiausiai pakrypus socialistų-revoliucionierių pusėn, tada «V.L.» išsijungus gynė socialistus. Ji buvo net fanatiškai socialistiška ir peržengė savo ribas. Tautiečius, ypač Dr. J. Šliupą, stengėsi net nuo žemės kamuolio kasžin-kur nuristi, bet kad tas nepavyko, tai ji tiktai kandžiojo kaip gyvatė, ką savo laiku gerai atvaizdino kariatūromis satyriškos «Dilgėlės».

Taipgi suprantama, kad panašus laikraštis, kuris keli metai atgal, būdamas socialistų kailyj kandžiojo tautiečius, o šiandien, būdamas tautiečių kailyj, pjudo (skait. «Peštukizmą» ir p. Vargomačio straipsnius) socialistus, — yra gylys, ką užkrečia žmones neapykantos nuodais, žinodamas, kad jeigu mes vargšai tarp savęs riesimės, tai mūsų priešai visados galės mus suturėti nuo išsiliosavimo ir laikyti vergijoj.

Mes už didžiausius savo priešus skaitome kapitalistus ir kunigus, ir į juos turime atkreipti aštrenį kovos įrankį; į tokius pat vargšus, kaip mes patįs esame — nepaisant ar jie yra klerikalai, tautiečiai ar kiti — turime atsinešti draugiškai ir stengties juos pamokinti ant kiekvieno žingsnio. (O jeigu tie vargšai klerikai ir tautiečiai po įtekmę Dzukų, Vargomačių, Milukų, Kaupų et consortes socialistus persekioja ir yra reakcijos tamsia jiega, ką gi socialistai tur veikti? Nejaugi užgauti per vieną žandą, nuolankiai tur atstatyt dar kitą? Socialistai krikščioniškos doros nuolankumo nepripažįsta, nes tai vergų «dora». Klesų kova reikalauja kovot prieš viską, kas tik tramdo socializmo plėtojimąsi, nežiūrint kas tais tramdytojais būtų, neišskiriant net pačių socialistais besivadinančių. Red.) Užtai lojojimus ir kandžiojimus, kuriuos «V.L.» mums taip bruka, palikime tokiems intelektualams, kaip minėtųjų laikraščių leidėjai ir redaktoriai. Patįs eikime draugiškesniu keliu prie pavergtosios minios apšvietimo.

Užbaigdamas pridursiu, kad mūsų būtina priderytė yra pirmu-pirmiausiai skaityti tik tokius laikraščius, kurie nėra mūsų išsiliosavimo priešai. Atminkime, kad mūsų liuosos valandėlės, kurių taip mažai teturime, yra labai brangios ir jas praleisti ant skaitymo kokių ten šlamštų, — yra tikra nuodėmė. (Blogo neišnosim, į jį nepažvelgę. Skaityti reikia, bet kritiko akimis žiūrėt). Tiek apie mūsų laikraščius, dabar apie mūsų redaktorius.

## II.

Kasgi yra tie mūsų redaktoriai? Žmones: 1) nekurie be moksliai, be išsilavinimo, be jokio tobulumo; 2) nekurie šiek-tiek daugiau prasilavinę, turi augštesnį mokslą, bet taipgi daug laiko praleidžiantį bibliotekose ant skaitymo moksliskų knygų, žurnalų, (kas redaktoriui yra labai svarbu, ir kas redaktoriui pridoda daug tobulumo); 3) nekurie giriasi net «pro» augštus universitetus eję, kaip tai Krokavos, Dorpat; prie tokių reikia priskaityti keistą «atžagariai» ir «neatžagariai» einantį «alibi» — Kl. Jurgelionį, «Lietuvos» antrinį redaktorių, reiškia: toki redaktoriai pasigiria, geriaus sakant pameluoją, kad jie yra lankę didelius universitetus ir gavę dar didesnius diplomus, bet, ant galo, iš jų darbų pasirodo, kad jie tik eję «pro» didelius universitetus ir matę kur ten ... didelius diplomus; ir 4) nekurie ištikrųjų yra gerokai išsitobulinę, reiškia: pabaigę augštesnius mokslus, plačiai apsisikaite, vienu žodžiu sakant, yra geri, atsakanti redaktoriai.

Dar: kamgi redaktoriai reikalingi? Štai kam: 1) idant apdirbti laikraštį literatiškai; 2) idant pagerinti jo įturą; 3) idant, ką kiekvienas apšviestiesnis lietuvis turi daryti, pamokinti savo bemokslus brolius.

Daugiau prirodinėti, kuomi yra mūsų redaktoriai nėra reikalo; juo labiau — apie «Draugo» ir «Žvaigždės» redaktorius visiškai neužsimoka kalbėti; tik tiek p. A. Žagaro žodžiais galima pasakyti: «Tegul jie sau: dar apie kun. Kaupo straipsnį rašyti, kuomet jis

visas su savo protu gali į avino ragą sutilpti». Ar dar reikia abejojti, kad «Žvaigždės» redaktorius kun. Milukas, «V.L.» p. Širvydas ir «Lietuvos» — p. Jurgelionis su savo protais nesutilptų į avino ragą? Ir kaip da sutilptų! — visi sykiu: su «peštukizmais», Vargomaišais, Vyčiais, «kalbotyromis» ir tt.

Juk kad ir paėmus «V.L.» redaktorių, kuris kadais buvo puiškus socialistas, rašė brošūrėles apie socializimą, o šiandien jau fanatiškas tautietis, kartais ir klerikalas. Pasakiau klerikalas — gal netikėsite man? Juk tik paimkite «Draugo» N14 š.m. arba «V.L.» vieną iš vėlesnių numerių, ten rasite p. Širvydo straipsnį, kur jis rašydamas apie «Liaudies Mokyklą» sako: «Liaudies Mokykla eis referatus skaityti į kunigo sklepa». Matai koks jis šventas, net į kunigo sklepa eis referatų skaityti!!

Jeigu žmogus ant tiek nepastovus, kad čia socialistas, laisvamanis, tai vėl «atžagariai», kaip ta Jurgelionio «alibi», tautietis, klerikalas, taigi lengva suprasti, kad jo makaulėj kas-nors negerai. Taip kaip p. Vargomatis nori išnaikinti visas partijas ir sutverti vieną, o kokia ji bus, tai ikišiol jis dar pats nežino.

Dabar aišku, kad toks žmogus negali nė laikraščio įturą pagerinti, nė savo tamsesnius brolius pamokinti. Jis gali tik demoralizuoti kaip laikraštį, kurį jis redaguoja, taip ir visuomenę, kuri tą laikraštį skaito. Jo visas triušas kaip buvo, taip ir bus praigaištingas ir niekam nenaudingas.

Kalbant apie «Lietuvos» antrinį redaktorių beveik tą patį galima pasakyti. Tik tame skirtumas, kad tas žmogelis dar tankiau savo kailį maino. Jis vieną valandą pučia į socialistų dūdą, ant-rą — į tautiečių, trečią — į klerikalų... Jeigu visuomenė imtų šokti pagal jo taip tankiai besikeičiančią muziką — tai beabejonės visų kojos turėtų išklypti...

Bet apie šitą redaktorių yra daugiau šis bei tas.

Jis gyvendamas dar užsieny nepergeriausiose, o gal ir visai kritiškose aplinkybėse, šaukėsi į Amerikoj gyvenančius susipratusių darbininkus—socialistus, prašydamas pagalbos. Šie manydami, jog anas yra socialistas, apšviestas draugas, — sumetė kiek kuris išgalėjo ir nusiuntė kelionės lėšas.\*) Bet kada tas draugas atvažiavęs Amerikon prisiglaudė prie socialistų priešų, tai kiekvienas žino, kuomi jis esąs. Škotijos «Širšės» dar atkartoja ir senas nuodėmes p. Kl. Jurgelionio — girdi... «partijos pinigų vergus»... Kitusyk būsimė atsargėsi su panašiais draugais.

«Lietuvos» N6 atvirai pasisako savo pasibjaurėjimą partijomis, nes tas verčia būti pastoviais ir veikti sulyg principų ir programų, o to laikraščio N14 stačiai pasityčiodamas sako: — «Kova!» — socializmas... socializmas... socializmas... etc. Argi negėda p. K. Jurgelioniu taip begėdiškai veidmainiauti!!

Užteks šiūm sykiu apie mūsų «kai—kuriuos» laikraščius ir redaktorius. Manau, jog draugai perskaitę šį straipsnelį geriaus atšivaizdį sau savo priešus ir mokės nuo jų apsisaugoti.

*Margeris.*

## ŠIS BEI TAS.

### V. L. Bergerio prakalba Bostone.

Gegužinės apvaikščiojime dalyvaujantis socialistų atstovas V. L. Bergeris, savo prakalboje Bostone tarp kitko kalbėjo:

... «Kaip ilgai egzistuos publiškos mokyklos, taip ilgai nebūs galima pavergti liaudies, kurią kapitalizmo sistema stengiasi padaryti baudžiauninkais. Bet iš kitos pusės trus-

\*) Šitą gerai patyriau, būdamas Plymouth'o, Scranton'o ir Wilkes Barre apelinėse, nes ten buvo renkamos aukos.

tiniai magnatai stengiasi sutverti naują feodalizimą Amerikoje. Įrankiu to savo tikslo atsiekimui daro patrijotizimą.

«Kiekvienas darbininkas Milwaukeej jau supranta ko socialistai nori. Visi jie supranta, kad turčių patrijotizmas yra viliugingas. Tikrasai patrijotizmas reiškia ir privelo reikšti didžiausią gerovę plačiausioms visuomenės minioms Darbininkai Milwaukeej supranta, jog socializmas ir socialistų pastangos laiko savo siekiu matarijalinį gerbuvį visuomenės, ko stoka šiandien tos visuomenės dviems—trečdaliams. Supranta jie, kad nuo mašinų atsiradimų ir pritaikymo garo bei elektrikos pajiegos, kaip ir kitų gamtiškųjų spėkų pajungimo, išdirbystės budas visai persikeitė. Jie supranta taipgi, jog socializmas reikalauja visai visuomenei pilno ir teisingo naudojimosi civilizacijos laimėjimais, prie ko šiandien darbininkų klesa neprileidžiama.

«Senovės išdirbystės budai buvo privatiški, šiandien gi visuomeniški. Pirma darbininkas, kaip atskira vienutė, suvartodavo savo triuso vaisius, šiandien trustų savininkai valdo išdirbystės įrankius, valdo darbą milijonų darbininkų ir pasisavina sau netik darbininko triuso vaisius, bet ir vaisius triuso visuomenės— suvartotojų. Tat neįstabu, kad «truktokratai» skelbiasi didžiais patrijotais ir varu per laikraštį užgriebia amboną ir teismus ir valdo juos taipgi sulyg savo noro. Visai neįstabu, kad skelbia konstitucijos «priešais» ir šalies išdavikais visus tuos, kurie gina valdomosios visuomenės teises, ypačiai tuos, kurie gina teises darbininkų.

«Tečias tiek pasakysiu tiems ponams, kurie nori sutverti naują baudžiąvą— baudžiąvą daug aršesnę ir toliaus siekiančią negu viduramžių baudžiąvą,— kad viduramžių baudžiąvą beveik visuose atvėjuose buvo subudavota ant pergales pagrindos; valdančiaisiais buvo paprastai žmonės kitokios padermės ar tautos negu valdomieji. Taip pav. Francuzijoje frankams pergalejus gallus, šiemis pastariems tapo išplėsta žemė; Italijoje tą pat padarė Langobardai; kitos vokiškosios padermės pergalejo anglo—saksus, o vėliaus anglai pavergė tokiu pat budu airius. Kiekviename tų atsitikimų valdančioji klesa buvo stipresnė, labiau karzygiška ir daugiau savo laiku galinti.

Viskas tas yra kitaip šiandieninėj kovoje. Valdančioji klesa yra tos pačios padermės, ką ir valdomoji, dagi tos pačios tautos. Valdančioji klesa nėra tvirtesne, nėgi karzygškesnė ir, beabejo, neskaitlingesnė. Ir kas svarbiausiai, kad senovėj valdančioji klesa buvo inteligentiškesne. Kuomet plačiosios visuomnės minios nemokėjo nė skaityti, nė rašyti, valdančioji klesa galėjo skaityties vadovujančia, bet šiandien turime visuomeniškas mokyklas ir žinome pasaulio istoriją. Kaip ilgai turėsime mokyklas, taip ilgai valdomoji klesa negal but paversta vergais—baudžiauninkais.

Senovėj bažnyčia buvo bendru viešpataujančios klesos ir buvo dalininku grobio. Bažnyčia liaudžiai įpasakadavo, jog esantis surėdymas yra dievo surėdytas, dievas reikalauja, idant liaudis dirbtų ir tvirtų laimę viešpataujančiai luomai. Bet šiandien gi kunigui jau labai sunku pertikrinti darbininką, kad tai yra dievo valia, jog ponai—turčiai pertekliuose

gyvena, o darbininkas turi dirbti už \$1.25 po 12 valandų ir ilgiau į dieną.

«Ant galo šiandien pirmusyk žmonijos išsivystymo istorijoje darbininkų klesą turi tą pačią politiškąją pagrindą, ką ir viešpataujanti klesą— klesą savininkų. Darbininkų klesą šiandien turi teisę balsuoti visose civilizuotose valstybėse. Darbininkų klesą dešimtesyk yra skaitlingesnė už valdančiąją klesą. Ir viskas, ką tik turime padarymui, tai yra, kad balsuoti dėl nuosavos naudos ir dėl savo darbo, o ne dėl darbo mūsų ponų.

«Kad pavergtoji darbininkų klesą tatai supras— kad darbininkų klesą pajaus savo spėkas— ta valanda reiškia galą kapitalistiškam surėdymui, tuomet užtekės aušra naujos civilizacijos.

«Milwaukee darbininkai tą supratimą jau turi. Todėl jie pergalejo balandžio 5 dieną, 1910 metais, todėl savo laimėjimą padidino lapkričio 8 dieną.

«Mūsų milwaukiečiai sykiu su tuo žinome, jog esame dabar tik pirmeilinė sargyba didžiosios armijos Jungtinėse Valstijose. Tečiau jaučiuosi tvirtu įsitikėjime, kad St. Louis, Chicago, New York, San. Francisco ir visi kiti didieji mūsų šalies miestai atkartos mūsų laimėjimus, tik daug didesnę ir platesnę formoją».

### Link LSS. Pašelpinio Skyriaus.

Pašelpinis skyrius prie Sąjungos, nors «tautiški demokratai» nori ar nenori— jau pats per save įvyksta. Daug atsiliepia draugų, tiesiog reikalaujanti, kad tas skyrius kuoveikiausiai būtų įvykintas. Nors daugumas nepersistato vaizdžiai to skyriaus, bet vis dėlto mato, kad lengvai galima tokią skyrių įvykdyti.

Daugumas draugų sąjungiečių ir visai bereikalingai tikisi ką—nors nuo SLA., butent, kad jis pasidarys pirmieviskas, bet aš nė biskučio. Gal kas užklausk, kodėl? O gi dėlto, kad SLA. organizacijoj per daug įsivyravo «balevičijada». Ir jie pradėjo elgtis pervirš savotiškai— ar gerai kas daro, ar negerai, bet jei tik ne pagal «balevičijados» diplomatišmaniją, tai vis negerai. Tokiu būdu manau, (ne aš vienas), kad mums su «tautiškais demokratais» bičiuliuotis visai ne verta ir ne naudinga, tik savo spėkas bereikalingai išieikvojame ir daugiau nieko. Mūsų turime veikti savarankiškai taip, kaip matome ir suprantame geriausiai, nepaisant jei kas ant mūsų ir negražiai kalba:— pakalbės ir nustos, juk jiems, ypač «demokratams ir republikonams», nepririši liežuvio, kad nejudėtų.

Kiti sako, kad mažai pas mus yra spekų. Aš sakysiu, kad ne! Pas mus spekų yra, tik reikia jįs mokėti sutauptinti—sukoncentruoti. Sukoncentravimas spekų įvyks tuomet, jei tas skyrius turės ką veikti ir tas pats darbas išdirbs specialistus toje šakoje. Taigi, abejoti apie mūsų spekų nedateklų visai nėra reikalo.

Pašelpinio skyriaus visas Centras, turėtų būti prie «Kovos», tas daug parankiau iš visokių atžvilgių. Nestatyti iš-

pradžių jį ant kažinkokių augštų pamatų; tik tas svarbu, kad padėti pamatai būtų teisingi ir sutiktų su šalies įstatymų reikalavimais, o juk tas nėra taip sunku padaryti. Įstojimo mokestis gali būti įvairi, pagal žmogaus senumą.

Tas darbas jau pradėtas veikti sparčiai. Tik dabar reikia, kad kuopos savo susirinkimuose, kaip galint plačiau, apkalbėtų apie pašelpinį skyrių ir surašę savo sumanymus, pasiųstų Centro sekretoriui arba tiesiog į susivaziavimą. Nesvarbu, kad kuopos daug pasakytų apie pašelpinį skyrių, bet svarbu, kad jos išreikštų savo nuomonę— reikia ar nereikia pašelpinio skyriaus? Mat socialistų veikime labai svarbią rolę lėšia žmonių—liaudies balsas. Taigi socialistai ir skiriasi nuo kitų «veikėjų» tuom, kad jie klausia liaudies balso.

Tuom tarpu mūsų «tautiški demokratiški—republikoniški» organai skelbia, jog būtina pas mus turi atsirasti kažinkokie ten viršgamtiški žmogiukui—vadovai, kad tą «juoda masą» vesti į laimingą ateitį. Bet tai didelis apsurdas! Viršgamtisčių žmonių galdynė jau atgyveno savo laiką ir pasakoti apie tokius dalykus, tai nusidėvėjusi ir sena pasaka. Dabar juo toliau, tuo labiau masa—liaudis pradeda reikalauti sau prigulinčių tiesų ir mato, kas nori ją pažeminti ir užnosies vadžioti.

Nepatinka demagogiškos rūšies «veikėjams», kad lietuviai socialistai pradeda eiti savo pabriežtu keliu. Ir kaip pirmiau skelbė, taip ir dabar tebeskelbia, kad buk kitų tautų socializmas yra geras ir kitų tautų socialistai gerai elgiasi, bet lietuviškasis socializmas, o ypač lietuviai socialistai, tai baisiausi ir nedoriausi žmonės ir tt.. Na, žinoma ir nedyvai, jei socialistai nurodydami jų tuos juokingus tvirtinimus, nurodo jų silpnąsias puses, o jie, kaip demagogai, jausdamiesi save neklaidingais, pradeda netik kritikuoti, bet tiesiog šmeižti socialistus, prikerdami jiems visokius nebutus dalykus. Ar nuo tokių užmėtinėjimų reikia nusigąstti Anaiptol ne! Juk abelnai pas žmones yra labai įsisenėjęs paprotys— savo ydas prikergti kitam. Ir jei tik jaučiasi kame—nors silpnu, žiurėk tuojaus pradeda niekin kitą— serga svetima liga.

Mūsų, kaip socialistai, turime į viską žiurėti kritiškai ir reikalui esant, atsakyti priešams, nurodant jų silpnas puses, o skaitančioji liaudis pamatys, kur yra tiesa. Mūsų eikim savo keliu.

A. Žymontas.

### Ka rašo lietuviu laikraščiai.

«Laisvė» N7 praneša:

«Gavome žinią, kad «Tėvynės» redaktorius p. K. Vidikas likosi atstatytas nuo vietos. Atstatė jį SLA. centralinė valdyba.

Nors mūsų nelinkę kištis į organizacijų reikalus, vienok išreiškiame apgailestavimą tokiam atsitikimui, nes p. K. Vidikas yra rimtu ir kantriu žmogumi, pilnoj to žodžio pramėj. Galime iškalno tarti, kad rimtesnio redaktoriaus SLA.



negaus. Ponas Vidikas neužgniaužė niekenu nuomonės, tuomet kaip jo balsas visada buvo užgniaužiamas centro valdybos.

Ir tolesniai daro išvedimą, kad kvailas Susivienijimo valdybos užsispyrimas privedė prie to, kad K. Vidikas turėjo eit šalin, sakydama:

...«Ar dar ir dabar stebėsime, kodėl prasimokinusioji, gabioji lietuvių inteligentija neretai yra verčiama veikti pas svetimtaučius? Juk patįs tautininkai verčia prie to. Savo kvailu užsispyrimu jie trukdo tautos kultūriškąjį darbą. Gaila!...

Girdėjome, kad iki seimo «Tėvynę» redaguos dabartinis «Vien. Liet.» redaktorius p. J. O. Širvydas.

Tai gi ir vėl pirodymas, kaip musiškajai biurokratijai pažanga yra neapkenčiama, kad už tat, jog p. K. Vidikas nenorėjo but vienpusišku ir «neėdė» socialistų, negynė biurokratijos saivališkumo, liekasi netikėtina išmestas ant gatvės per saivališką biurokratiją, kuri nė nelaukdama seimo, kuris p. K. Vidiką išrinko redaktorium, pati savo valia prašalina, laužydama seimo valią! Kuo prasižengė K. Vidikas? Ar tuo, kad originališkai patalpino besuomoniškus užsipuolimus už tat, jog negina biurokratijos saivališkumą, kuomet «centro valdyba moka jam algą (!) ir peni it meitėlj» (sic!), «Cenzura», beabejo, aprobavo tą nesuomone ir įsakė talpinti nepertaisius. Nejaugi už išpildymą to, centro valdyba rado priežastį laužyti žmonių valią ir prašalinti žmogų, kuriam už darbą moka algą tie žmonės, kurie jį rinko ir tie pats žmonės tik turi tiesą ir atstatyti nuo vietos, o ne saivalė biurokratija!

Sakoma J. O. Širvydas redaguojas «Tėvynę». Įdomu, ar nepasirodys dar p. J. O. Širvydo «politikė»?...

\* \* \*  
«Keleivio» N19 randame sekantį pranišimą:

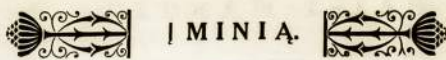
«Visi, kas tik mokėjote pinigų ypatiškaai arba siuntėt per laišką «Collinso Institutui», arba daktarui Ferdinandui Hartmanui, arba «Vienna Medical Istitutui» už panaikinimą vaisiaus (moterims), už apsaugojimą nuo užsimezgimo vaisiaus arba už gydymą džiovos, prisiųskite savo vardus, adresus ir visus laiškus, jei kokius turit iš viršminėtų daktarų, ant šio adreso:

Heury A. Wise, U. S. Attorney, New York City.

Gal bent sykj valdzia bus prispirta imties už pažabojimo humbugierių begėdiškumo.

\* \* \*  
«Dilgėlės» N10 rašo:— «St. Miliauskas per «Lietuvą» (N17) jau kelintas sykis su «sopama širdžia atsitraukia nuo socialistų», kurie varo «socialistišką gišestėlj», na, ir glaudžiasi, matomai, prie «tautiško» favoro gešestelio, kurį «Lietuva» siulo.

Pirma, budavo Menkutis-Baniulis vis po LSS. rinkimų demonstratyviškai atsimeta nuo atžagareiviškos sąjungos, kuri taip mažai balsų už jį duodavo, o paskui prieš pat rinkimus vėl budavo socialistu. Dabar St. Miliauskas jau ar antrą kartą tą padaro».



Per dieną ir naktį dirbi prakaituojai,  
Kasyklėj, miškuose, dirbtuvėj, laukuose.  
Bet kur darbo vaisiai, kam tu juos aukuoji?  
Ar dirbi, kad kiti skęstų perteklius?

Sukilk, tu skriaudžiamoji vergų minia  
Ir pareikalauk išplėstų savųjų teisių!  
Tėdreba tyronai, teklyk nusimine,  
Nuo tavo teismo nieks negelbės jų.  
Apskelbki kraugieriams bausmę užpelnytą,  
Kuri yr su vargšų krauju užrašyta,  
Lai atsiim žudikai ją.

Pastatai mūrus, išpuoši juos puikiai,  
Išaudį gelumbes, šilkus kuašvelniausius;  
Išplėši dirvonus, išakėji smulkiai,  
Užsėji javais laukus kuoplačiausius. —

Sukilk, tu skriaudžiamoji vergų minia ir tt.

Tavo triūso vaisiais sankrovos prikrautos,  
Gėrimais ir valgiais, ką pagaminai,  
Drabužių rietuvės pelėšiais aptrauktos, —  
Kodėl nevalgai, nedėvi? Juk tu užpelnai! —

Sukilk, tu skriaudžiamoji vergų minia ir tt.

Pristačius namų, pati urvuos gludai —  
Prisiuvus drabužių — pati skarmaluos...  
Su kokiais gi valgiais pripildyti bliūdai?  
Kas puošias auksu, kas šnabžda šilkuos? —

Sukilk, tu skriaudžiamoji vergų minia ir tt.

Oh! Kaip tu suvargus, sukruvintas veidas!...  
Nuplyšus, išalkus, po kryžium dejuoji —  
Bet nešdrysti keltis, nors jau skamba aidas,  
Ir šaukia kovon skriaudžiamą varguolį. —

Sukilk, tu skriaudžiamoji vergų minia ir tt.

Gana jau gana dykaduonius šerti,  
Gana rėdyt, puošti savo skriaudikus!  
Nesiduokim ilgiau savo kailį nerti!  
Gana lenktis, gerbti savo žudikus! —

Sukilk, tu skriaudžiamoji vergų minia ir tt.

Laikas jau pabusti, laiks akis atmerkti,  
Laikas jau sutraukti retėžiai vergijos,  
Laikas jau geresnę valstybę sutverti,  
Laikas jau prašalint skurdas iš draugijos! —

Sukilk, tu skriaudžiamoji vergų minia ir tt.

Sukilk darbo minia, jau atėjo laikas  
Išėiti iš būvio tamsiosios lindynės —  
Vystyklus numesti, nes nėsi jau vaikas, —  
Ir stoti į darbą naujosios gadynės! —

Sukilk, tu skriaudžiamoji ir tt.

Pakelk balsą keršto, kaip trenksmą perkūno!  
Apskelbki pasauliui, jog žudynėms galas!  
Te meilė, lpgybė tarpe žmonių būna,  
Te dingsta tyronai, priespauda ir melas!

Sukilk, tu skriaudžiamoji vergų minia ir tt.

18 IV. 11.

Endzulis.

Mēs greit užvaldytume šali, jei jūs visi be-partijiniai socialistai prisijungtumet prie partijos. — M Johnson.

Industrijinis gyvenimas negalima sudemokratizuot be sudemokratizavimo politiškojo. — Jos. E. Cohen.

Senas Vincas, R. R.

**BAISI NAKTIS.**

(Iš atsitikimų Rusijoje).

(Tasa)

— Ar nebūtų geriau būti kunigėliu, Joneli? Juk kunigo stonas, tai ne daktaro ar ko kito, kodėl nenori sūneli!— kalbėjo užgauta motina.

— Tik jums mamyte taip rodosi. Bet aš kitaip suprantu ir matau...

— Ji tuos kunigus, tai primanius visus susikištų į entį. O aš kaip žinau apie juos...— tai ir nenoriu, kad mano vaikas taip darytų, kaip ana mūsų prabaščius: nukirto įlevarus nuo kapinių, sakė aptversias įs štakietais, bet ar padarė taip?... išpjovęs lentas apdengė guntais visus savo ūkės ir tėviškės stogus, taipgi savo ūkės triobas štakietais apsitvėrė, o kapinės ir stovi be tvorų, kur kiaulės knisa kapus...

Andai Matarnų pirtininkės numire vaikas. Žinoma, motinai vaiko gaila. Už kelių dienų nuėjo atlankyti vaiko kapą, nespėjo prisiartinti, kaip staiga šoks juodas šuo iš kapo! Moterė persigango, tai dar ir šiandien guli be žado, o jos vaikučiai alkį kenčia. O ar ne prabaščiaus čia kaltė?... Jeigu kapinės būtų aptvertos, tai negalėtų šunes ir kiaulės kasti kapus ir ėsti numirėlius.

Šitos šnekos pasklido po visą parapiją ir daugumas žmonių pasipiktino iš tokio prabaščiaus pasielgimo. Mašiotas, susirinkęs kellojika protingų ūkininkų ir pareikalavo, kad prabaščius aptvertų kapines. Bet prabaščius juos išvijo. Tuomet jie, pasiremdami ant įstatymų, surinko parašus ir padavė ant prabaščiaus skundą. O ką gavo?... Vieni per pamokslą išvadino farmazonais, bedieviais tuos žmones, kurie jieško teisybės! O kas pikčiausia, kada pasakė: «Ką jūs vaikučiai man padarysite? Mano vienas žodis daugiau gilioja negu jūsų šimtas rublių!».

Tai tau ir kunigas... Rodos ėmęs ir duotum akmeniui, kad nusiristų nuo kozaunyčios! Bet pabandyk...— tai tuoj Sibyre atsidursi. Mašiotas, šale manęs stovėdamas, net dreba iš pykčio ir prisikišęs man ausin sako: «Tai dievo tarnas ką šneka?— ką tik susilaikiau... Jau norėjau paleist šuvį į tą riebų pilvą».

Anuosyk susitiko mane prabaščius ant šventoriaus ir pirštu grasindamas sako: Tu vaikutė, pasiliauk su tais bedieviais sėbravęs ir pasirašinėjęs po skundais ant menės, atmink, kad vaiką leidi į mokslą. O aš jam ir atkirtau kaip kirviu:— mano vaikas nesimokina iškeikti ir apiplėšti žmones.

— Tiesą kalbi tėveli, jie visi taip elgiasi, tik gaila, kad maža dalelė žmonių mato tuos jų darbus. Aš tuom nenoriu būt: daug kartų būsi linksmesnis paėmęs iš tėvelio rankų žagrę ir dirbdamas tamsa nuo tamsos, užsi-dirbsiu sau ir jums duoną, negu sėdėsiu puikiuose klebonijos rūmuose ir apiplėšinėsiu gyvus ir mirusius žmones... Man sąžinė neleidžia to daryti!

Daug turėčiau tau, tėveli, ką naujo pasakyti, bet esu labai nuvargęs ir noriu pasilsio,

— Eik pasilsėt, sūnau, papasakosi kitą syk.

— Eikim broli, mudvi nuvesime į seklyčią.

— Labanakt, tėveliai!

— Labanakt sūnau, miegok ramiai.

\* \* \*

Nors medžiai, laukai ir pievos žaliavo kaip ir kitados; nors paukšteliai skambino savo kanklių stygas, bet Jonelio dainos aidas retai—retai tesuskambėdavo paupio

karklynuose... Suskambėdavo silpnas ir liūdnas kokios tai nepaprastos dainelės aidas, kuris greit nutildavo ir vėl tylą viešpataudavo.

Visur tamsu, visi miega. Bet Jonelio kambaryje žilta maža lempa, jis sėdi prie stalelio ir rašo ar skaito knygas. Tankiai vidurnaktį ar prieš aušrą, jis apleidavo savo kambarį, išėina kasžin—kur, bet sugrįždavo šlapės ir pailšės— tuomet krisdavo į lovą ir saldžiai miegodavo. Rytą aplinkiniuose sodžiuose, visur prie gluosnių, tvorų ir sienų— pasklisdavo visokių parvų lapeliai, kuriuose šaukdavo darbininkus prie vienybės, streiko ir revoliucijos.

Tuomet atvažiuodavo gaujos žandarų darydavo kratas, skusdavo prilipintus lapelius ir klausinėdavo, kas tai daro. Nektartą tle svečiai atlankydavo ir Joneli; iškrėsdavo visus kampus, išbadydavo žemę, bet nieko nepešę išvažiuodavo.

Retkarčiais Joneli aplankydavo svečiai—studenti, jie valandėlę patyliukais pasišnekučiavę ar busbalsiai padainavę— atsiveikindavo ir Jonelio palydomi išėidavo.

Dienos slinko lėtai ir Jonelis su plunksna rankoje persėdėdavo savo kambaryje. Saulci leidžianties, išėidavo iš kambario, nucidavo į upelį, nusimaudydavo ir vėl nyniuodamas grįždavo namo, ir vėl plunksna ar knyga rankose, ir taip leido savo pasilsio dienas.

Tėvai ir kaimynai, susikišdami, pamažiuku tarp savęs šnibždėdavosi: «Kas atsitiko su Joneliu? Ar jis serga, kad suvis nebetoks kaip kitados?» Bet niekas nežinojo tos priežasties, kas jį taip permainė. Motina tankiai užsimindavo apie mokslą, bet jis atsakydavo: «neperiškadyk man mama», nes jis gerai žinodavo, kad motina gundys jį eiti į kunigus.

Vieną kartą įėjo į Jonelio kambarį tėvas ir švelniais žodžiais prakalbėjo:

— Gerą dieną, sūnau.

— Ačiū tėveli!— tai tardamas padėjo plunksną.

— Ar galima su tavim pasikalbėti, sūnau?

— Galima, sėskitės.

— Joneli, mes jokių būdu nėsuprantame, kas atsitiko su tavim? Kodėl tu toks liūdnas— gal sergi? Kodėl tu nepadainuoji, nepapasakoji mums nieko, kaip kad kitados? Neslėpk nuo manęs nieko, sūneli...

— Tėveli, dainos mano jau žuvo... Ir vargiai besugrįž!... O kurios dabar gimė ir gema, tos užginta, todėl ir nedainuoju.

Papasakoti, daug turiu ką, bet ir tas užginta, o ant ra, turiu daug darbo... Manau veikia apleisti kaimą ir tuoj važiuot į miestą. Ten jau prieš vakaciją rengėme streiką ir jis turės įvykti. Visos Rusijos darbininkai rengiami prie visuotinio streiko, kad nuversti nuo sosto carą, kad ištraukti darbininkus iš vergijos ir kad apstabdyti šitą begėdišką išnaudojimą darbininkų luomos.

Mēs studentai, turime pirmi išeiti ant streiko, o paskui vesti plačias darbininkų minias... Mēs sustabdysime dirbtuves, traukinius ir užstos tyla visoj Rusijoje!... Jeigu tuom neįstengsime iškovoti Rusijos liaudžiai geresnį būvį ir laisvę, tuomet užkursime revoliucijos ugnį visoj šalyj, kuri sugriaus šią supuvusią tvarką!... Sugriaus tvirtus kalėjimus ir paliuosuos iš ten kovotojus už laisvę!

— Bet sūnau!... Tu žusi!...

— Tėveli, žuvęs kovoje— neprasikalsiu prieš visuomenę ir tuom priduosiu drąsos kitiems laisvės karžygiams!... mūs žuvimas pirmose eilėse, kels pagiežą darbininkų miniose ir mums žuvus, stos tūkstančiai karštų krūtinų, kurias neįstengs atmušti nė kanuolės, nė aštrus kariuomenės durklai!...

J. Lelionis, R. R.

## Jo Patarimas.

Diena buvo giedra, saulė šviesiai ir skaisčiai spindėjo mėlynose padangėse, kur lyg kad išpuostomis purėmis ant jų rūs valtis, plaukė baltas debesėlis. Ant žemės sykiu su dvelkiančiu vėjaliu nešiojosi iš vietos į vietą jaunų, žydinčių žolynų ir augmenų kvapniai. Tarp maloniai žydinčių medžių ant margai žydinčios pievelės, kur, lyg kad gyvi gėlių žiedai, skraidė margi drugiai, jis sėdėdamas pavėsyje skaitė knygą.

Įsigilinęs į skaitymą, jis, rodos, neįjautė to gražaus gamtiško paveiklo, kuris prieš jį piešėsi. Tiktai čiulbėsis paukštelių krumuose, žiogelių ir vabalų duzginas, kartais atitraukdavo jo atydą nuo knygos ir jis tuomet, lyg nieko nematęs, žiūrėjo į prišakį, įsiklausęs į tą įvairių balsų tveriamą muziką. Jis jautė kokį tai pasiilgimą. Umai kruptelėjo, kad pro jo akis šmėkstelėjo žmogiškas šešėlis. Tarytum iš miego nubudęs, jis apsižvalgė aplink.

Buvo tai ji...

Jis džiaugsmingai nusišypsojo, pakilo, rodos, norėdamas bėgti ją pasveikinti, bet jos nemandagus, lyg kad pasiepiantis, juokas ir matomas šurkštumas, sulaukė jį ant vietos. Ir jis koku tai pilnu malonumo ir pasigailėjimo žvilgiu, žiūrėjo į ją. Tas jo žvilgis, rodos, palietė ją, kadangi ji nuėjo akis ir, sukinėdama pirštus, pradėjo lyg kad teisintis.

— Aš taip netikėtai užėjau...

— O malonu jus matyti!... Seniai, seniai jums mačiau. Jis pradėjo klausinėti, kaip darbas sekasi, kaip gyvenimas klojasi, kaip buvį sąlygos ir tam panašius dalykus. Bet jį tos jo kalbos matomai daug nesuprato, nes į jo klausimus nieko neatsakė; norėjo ką tokio tarti, bet turbūt nežinodama kaip, tik šaipėsi.

Jisai žiūrėdamas į ją su koku tai liudnumu ir pasigailėjimu, kalbėjo pats sau:

— Bėdina tu mergelėle! Kaip prastas ir netikęs tavo išauklėjimas.

Vienok tos savo mienties jis nedavė jai suprasti, tik mandagiai paprašė ją sėstis pavėsyje šale jo ant vejalės, ir pradėjo kalbėtis. Jiems besikalbant laikas nejučioms bėgo ir taip prabėgo kelios valandos, kad laikas buvo ir namo eiti. Jiedu pakilę norėjo atsisveikinti, bet jis laikydamas jos ranką lyg prašančiai tarė:

— Ar negalėčiau jus palydėti iki ano takeli?

Ji mielai sutiko, o jis eidamas įdavė jai knygutę «Dėlko žmogus neturtingas ir tu lygiai be mokslo».

— Kaip greitai galiu sugrąžinti jums knygą?— ji klausė, vartydama knygos lakštus.

— Kaip greit perskaitysite. Skubintis nėra reikalo, geriau atydziai perskaityti ir apmąstyti, kas buvo perskaityta.

Jiedu persiskyrė ir nuėjo kiekvienas savo keliu.

Jisai parėjęs namo, jautėsi linksmu ir užgadėdintu, jam rodėsi esąs padaręs labdarystę, viltis, kad ištrauks iš neži-

nios tamsos jauną mergaitę ir parodys jai šviesą, kuri apšvies jai kelią į žmoniškesnį ir laimingesnį gyvenimą, smagiai kuteno jam sielą.

Ir neapsiriko.

Kuomet jiedu vėl susitiko ant lygios pievelės ir pradėjo kalbėtis apie knygelės vertę, jisai nusistebėjo, girdėdamas kaip ji beveik žodis į žodį papasakojo jam, ką knygutėj skaitė ir ką iš to suprato.

— Aš visai to nesitikėjau — jis tarė; juk knygelėj rado te daug visai ne mūsų kalbos žodžių, kaipgi juos galėjote suprasti?

Ji jam paaiškino, jog turi vieną gerą moteriškę, pas kurią pasiklausė, ką reiškia tie nesuprantami žodžiai, o ana jai viską gražiai išaiškino. Jisai suprato, jog pas ją yra noras ir gabumas lavinties, pradėjo kalbėti apie naudingumą mokslo, kaip tai yra gerai žmogui, kuris kiekvieną dalyką, kiekvieną apsireiškimą, gali sau lengvai išaiškinti. Matydamas pas ją užsidegimą, jis kalbėjo jai:

— Maryte, prašyk savo tėvelio tegul jus leidžia į mokyklą.

Pasirodė, kad ir prašyti nereikėjo, nes tėvų noras buvo, kad duoti mergaitei bent pradinį mokslą, bet jos kudikystė dar per daug liuosai žiūrėjo į gyvenimą ir jį priešinosi mokymuisi. Dabar gi Jono patarimas buvo jai tarsi atidengimu naujo pasaulio, kurį ji troško pažinti.

\* \* \*

Ji jau baigė ketvirtą skyrių gimnazijos Rygoje. Visai jau nebuvo panaši į tą pačią bemokslę Marytę. Jis taipgi neapsileido; jo gimnazija buvo liuoso laiko valandos ir nušali vietelė vasaros metu laukuose, o žiemos laiku mažam kambarėlyje prie mažo stalelio. Jis stengėsi nuodugniai pažinti šį netikusį surėdymą ir tą ateities surėdymą, prie kurio veda žmonės mokslas.

Taip vieną pavasario dieną, jam besėdint pamiškyje ant kelmelio ir įsiklausius į paukštelių čiulbėjimą, jis jautė kokį tai pasiilgimą, kad mintis priminė jam ją... Bet jis tarsi dėl išblaškymo tų minčių pradėjo dainuoti:

Žaliuoja miškai,

Paukšteliai ten gieda...

Spaudž širdį skausmai,

Man sąšaros rieda!...

Bet balsas jam suspringo ir jis nutilo, galva nusviro ant krutines ir jis sėdėjo lyg be jausmo, giliai užsimąstęs, jis nematė ir negirdėjo, kaip ji iš užpakalio prisartino prie jo ir užėmė delnais jam akis. Jis kruptelėjo, sučiupo minkštas rankas ant savo veido, — kad jās nuo akių nutraukė ir pakėlė galvą... nustebol!...

Buvo tai ji!...

Socialistiškoji presa reikalauja panaikinimo alginės vergijos. Kiekvienas reikalavime nedasakymas yra kompromisu. — «Daily Socialist».

Kiekvienas kooperatyviškas judėjimas kapitalistiškoj tvarkoj yra kapitalistišku.

## LAISKAI | REDAKCIJA.

GERBIAMOJI «KOVOS» REDAKCIJA!

Malonėkite patalpinti sekančiame numeryje šitą mano pranešimą draugams: «Kovos» N19, skyriuje «Ką rašo lietuviški laikraščiai», kur patilpo recenzija «Laisvosios Žmonijos», paminėta, jog tasai žurnalas, regis, redaguojamas Ilgauldo, t. y. mano. Vienok, vardan teisybės turiu pranešti, kad aš neturiu **nieko bendro** nei su redagavimu nei su leidimu «Laisvosios Žmonijos». Mano spaustuveje atsilieka vien techniškai su žurnalo darbas.

Su geriausiais linkėjimais J. I l g a u d a s.

## II.

GERBIAMOJI «KOVOS» REDAKCIJA:—

Meldžiu patalpinti šiuos kelis mano žodžius dėl išreiškimo mūsų dėkingystės gerbiamam draugui L. J. Grikštui, kuris budamas Bridgeporte, Conn. organizatorium, LSS. 41 kp. su visu pasišventimu darbavosi, kad sustiprinti mūsų kuopelę. Radęs kuopoj 6 narius, trisus ir veikė, nesąjį ir savo sunkiai uždirbtus skatikus aukaudamas, kad padauginti narių skaitlių. Šiandien kuopoj turime 30 narių. Ir tik ačių rūpesčiui ir trisui drg. Grikšto. Taipgi suorganizavo laisvą moterų draugystę «Lietuvos Dukterų», kuri taipgi gražiai išsivysto. Apart to sutvėrė chorą ir knygyną.

Bet su skausmu širdies turime paminėti, kad tas mūsų draugas, dėlei buvio sąlygų pagerinimo priverstas mus apleisti ir išvažiuoti kitur kasnio duonos jieškoties. Tiesa pasakius, reikia pripažinti, kad mūsų susnudimas tankiai priverčia pasišventusius draugus skursti ir būti persekiojamais, o mes tik tuomet patėmijame, kada tų pasišventusių nebetenkame.

Už nurodymą mums kelio, koku turime eiti kovoje už ateitį, už tą sunkų trisų ir pasišventimų išreiškiamę viešai savo dėkingystę ir širdingiausį sąjauimą drg. Grikštui, apgalvėdami, kad taip greit turėjome nustoti savo vadovo. Lai mūsų sąjauimas priduoja jam energijos tolesniai darbuoties labai pavergtosios liaudies.

Vardu LSS. 41 kp. Andrius Valaitis.

## III.

GERBIAMOJI REDAKCIJA:—

Meldžiu paaiškinti šį klausimą: Laike didžiojo Chicago Rbsiuvių streiko, vienas agitatorius už streiką ir uniją streikavęs kelias savaites, atmainė savo pažiuras ir nuėjo dirbti, kaip streiklauzis. Tas asmuo nebuvo prie to verčiamas ekonominių sąlygų ir pats prisipažino kaltu, kada LSS. kuopa jį iš savo tarpo išskyrė. Bet tos kuopos choras laiko jį savo nariu. Ar turi tiesą tą daryti?

S D a n i l e v i č i u s.

Jeigu choras nėra pilnai autonomišku, kuopa gal reikalaui nuo choro pildymo kuopos narių didžiumos nutarimą. Jeigu choras yra savistoviu, tik vardą kuopos nešioja, gal spręsti pagal savo narių didžiumos balsą. Tačiau pats darbininkų solidariskumo principas reikalauja, kad žmogus, ku-

ris kenkia darbininkiškai kovai, palaiko priešų spēką, būtų darbininkų draugiško teismo nuteistas. Red.

## IV.

GERBIAMOJI REDAKCIJA:—

«Kovos» N19 LSS. 21 kuopos komitetas apkaltina mane už surengimą baliaus dėl užkenkimo kuopos rengiamoms prakalboms. Turiu pasakyti teisybę, kaip tikrai buvo ir gal paaiškės mano prasižengimas. Kuopa visa savaitė laiko prieš 17 balandžio gavo nuo kviečiamo kalbėtojaus laišką, kad vargiai galėsiąs pributi kalbėti, tad ir visai kuopai buvo žinoma, kad prakaltbos neįvyks. Balandžio 14 dieną mes keliatas draugų sutarėme surengti vylykų antrai dienai draugišką pasilinksminimą, kad atitraukti nuo smuklių draugus. Tas galėjo kenkti tik vienam kuopos komitetui, kurių keli turi gertuves. Balandžio 15 d. gauta laiškas nuo kalbėtojaus, kad «jeigu norit, kad atvažiuočiau, duokit telegramu žinią». Kuopos organizatorius gerai žinojo, kad balius jau parengtas, svetainė paimta. Be jokio kuopos susirinkimo, nes nebuvo jau laiko, be jokio prakaltbų išgarsinimo, perdirbo parengto baliaus apgarsinimus, kad bus balius ir prakaltbos. Ką kiti draugai pamatę paėmė kitą svetainę prakalboms. Suklaidinimas išėjo iš kalbėtojaus, o paskui iš organizatoriaus pusės. Aš nebuvau ir nesu socializmui priešingu, neatkalbinėjau ir neatkalbinėsiu nieką nuo socialistiškų prakaltbų, nė nemanau kada—nors panašiai daryti, kaip mane darančiu apskelbė kuopos komitetas. Jei balius buvo parengtas pirma negu prakaltbos, aš nesijaučiu prasikaltusiu tame, negi negalėjau pagelbėti sušaukti daugiau publikos į prakaltbas be apgarsinimų, nors pats tose prakaltbose dalyvavau ir su savo vaikais dirbau net ir ant pagrindų deklamuodami, kad pagerinti taip neišmintingai surengtas prakaltbas.

Narys 21 kuopos Jonas A š m e n s k a s.

## SVARBIOS ŽINIOS.

Milijonas protestuojančių parašų.

Prieš keliatą dienų socialistų atstovas V. L. Bergeris padavė Taisyklių Komitetui aplaikytą rezoliuciją, protestuojančią prieš pagriebimą McNamarų ir reikalaujančią nuo Taisyklių Komiteto kuoveikiausio V. L. Bergerio rezoliucijos perdavimo kongreso nubalsavimui. Tas reikalavimas patvirtintas yra milijonu parašų. Tukstančiai protestų su parašais plaukte plaukia iš visų šalies kraštų, kas parodo, kad visoj šalyj darbininkai sujudo. Taisyklių Komiteto pirmininkas, Robert Henry, atsakė Bergeriui, kad jo rezoliuciją sekančiame posėdyje peržvelgs. Protestą nuo milijonų žmonių išgirsta Washingtonė. Bergerio rezoliucija daugiau visą šalį interesuoja negu kokie—nors kiti kongreso apkalbami dalykai.

Soc. Party'jos centro sekretorius Barnes nuo McNamaro aplaikė sekantį telegrama:

«Brangus broli—drauge!— Leiskite pranešti, kad jusų te-

legramą iš Bostono, išreiškiantį linkėjimus ir suraminimą nuo Soc. P. centro komiteto aplaikiu. Meldžiu jusų perduoti mano širdingą padėkovonę komiteto nariams už atmintį apie mane ir pagelbą.

«Po įtekme viešos opinijos konspiracija turės nupulti».

### Trustas nubaustas.

Augščiausias Jungtinių Valstijų teismas savo nuosprendžiu įsakė išardyti Rockefellerio aliejaus trustą už įvairiausius prasižengimus. V.L. Bergeris, socialistų atstovas kongrese, link to teismo nuosprendžio pasakė:

«Standart Oil Co. trustas išrištas! Gerai, taip lengva yra iškrikyti aliejaus trustą, kaip lengva išnaikinti Atlantiško okeaną. Augščiausio teismo nuosprendis yra rezolucija ir daugiau niekuomi. Negalima perkeisti trusto nuosavybės, galima tik perkeisti nuosavybės formą...»

Kapitalistiška laikraštija suriko garsiai ir apskelbia «krucijatą» priešais Augščiausiajį teismą, kuris išdriso pripažinti trustą kenksmingu visuomenei.

### Socialistų redaktorius kalėjime.

Išeinančio Pittsburge socialistų laikraščio «Teisingystė» redaktorius drg. Meric už kritiką teisėjų, kuriuos drg. M. apkaltino už vienpusiškumą tuoloje kriminalistiškoje byloje, likosi suareštuotas ir uždarytas kalėjiman už «išniekinimą» teismo». Ir čia yra kapitalistų varas, prieš kurį darbininkams prisieis kovoti, kad ginti savo laisvę žodžio.

## Korespondencijos.

Rašyti reikia visados tik juodu rašalu ir tik ant vienos pusės popierio, neperšviečiamos; viršuje palikti bent dvi eilutes neužrašytas. Žinios turi būt teisingos, paduotos teip, kaip atsitiko, be ilgy privadėjomų ir pamokinių. Žinios iš darbininkų gyvenimo visados bus patalpintos.

SPRING VALLEY, Ill. Kaip visada, taip ir šįmet, buvom sumanę, nors trumpas prakalbas parengti Pirmąją Gegužės, kaip apvaikščiojimą tos šventės ir išdalinti žmonėms gegužinį «Kovos» num., bet netikėtai gavom pakvietimą nuo Soc. Partijos vietinės kuopos dalyvauti apvaikščiojime, kuris parengtas 1 d. Gegužės po pietų.

Socialistai vietiniai ir iš aplinkinių kaimelių suėjo į vietą, iš kurios turėjo išeiti demonstracija. Kiekvieno atsilankiusio akjse galima buvo pastebėti koks tai linksmas žvilgis, nes ties svetaine, iš kurios turėjo išeiti demonstrantai, matėsi iškelta raudona vėliava.

Orkestrui užgriežus Marselietę, prasidėjo vaikščiojimai paskirtomis gatvėmis.

Paskui amerikonišką vėliavą moteris nešė didelią-raudoną vėliavą be jokio parašo, tik su paveikslu dviejų besiveikiančių rankų. Visi dalyvavusieji apvaikščiojime, buvo pasipuošę raudonais ženkleliais. Tik gaila, kad nedaug dalyvavo apvaikščiojime; gal kad toks apvaikščiojimas čion

pirmutinis? O antra menkai buvo apgarsinta, tai daugelis nežinojo, kas ištikro bus.

Po apvaikščiojimo žmonės suėjo į «Opera House», kur buvo prakalbos, angliška ir lietuviška; lietuviškai kalbėjo drg. Gvazdinskas.

Italai neturėjo kalbėtojus socialistų, o anarchisto nenurėjo, nors toks žmogus buvo ir gana geras kalbėtojas, ypač Pirmoj Gegužės, bet socialistai jam ir jo draugams pasirodė visai nedraugiški, nors visi tie patį darbininkai.

Apart to, italai-socijalistai užsipelnę papeikimą už tai, kad uždraudė svetainę dalinti lapelius, kuriuose agituojama žmones sudrausti Suv. Valst. valdžią, nuo bandymo užslopinti Meksikos revoliuciją. Mat lapelius dalino ne socialistai, tai socialistai rado reikalingu uždrausti.

Apvaikščiojimas, kaip pirmutinis, galima sakyti nusišė, bet ateityje, turės būti vis geriau sutvarkyta ir atlikta. Tą jau supranta liaudis.

A. K r a j a u s k a s .

MAHANAY CITY, Pa. Gegužės 7 dieną ant Reading geležinkelio traukis užmušė Stanislovą Valeiką, vėliuuis pergyveno 27 metus Suv. Valst., prigulėję prie draugystės «Laisvės Sunų», taigi draugystės lėšomis likosi palaidotas ant laisvamanų kapinių Shenandoah, Pa. Šermenis buvo atliktos be dieviško tarno pagelbos. Yra tai nepaprastas atsitikimas šitoje apielinkėje, nes daugumas mahanojiečių ligi šiol negali suprasti, kaip tai būtų galima palaidoti numirelį neužmokėjus 25 dol. kunigui.

Apie mahanojiečių susipratimą sako ir tas, kad įniršusieji žada net išnaikinti bedievišką draugystę. Sako kiekgi yra gerų draugystė, kurios net ir bažnyčią ir kunigą užlaiko, tai tik prie tų reik ir prigulėti, bedieviškų draugystė, girdi mes nereikalaujam mūsų mieste ir tt..

Bet nežiurint visokių persekiojimų «Lais. S.» draugystė sparčiai auga; nors yra visai jaunutė, nes tik 10 mėnesių kaip susitvėrė, bet narių jau turi šimtą suvirš. Draugystės reikalai užlaikomi kuopuikiausioj tvarkoj. Susirinkimai atsibuna kas mėnesis. Įstojimo mokestis pagal sanario senumą, mėnesinės mokestis 50 c., laike ligos pašelpa \$5.00 į savaitę ir tt.. Dar žada nusipirkti locnas kapines dėl mirusių draugų L. S. draugystės.

F. K l i m a u c k a s .

BOSTON, Mass. Gegužės 1 dieną, kuomet viso kamuolio žemės darbininkai švenčia ir iškilmingai apvaikščioja tą savo vienatinę tarptautišką šventę, taip ir Bostono socialistai surengė demonstraciją.

Sulaukus vakaro ant Park Sq., pradėjo rinktis darbininkai: anglai, lietuviai, žydai, latviai, lenkai ir kiti. Susirinko apie 10,000 darbininkų ir darbininkių— su šimtais muzikantų ir vėliavomis. Suskambėjo Marselietė ir prasidėjo demonstracija, neapmatomos eilės susiliejo kruvon ir pradėjo žengti pirmyn.

Vežimai ir tramvajai sustojo ir užviešpatavo tyła, tik skambėjo balsai maršo ir «Marselietės» ir plaukė siubuojan-

ti minia, ant kurios matėsi plevėnuojant vėliavos su socialistiškais parašais. Ir taip darbininkų minios traukė sau ramiai gatvėmis, siūsdami panieką šiam surėdymui ir visi išrodė pilnai užsiganėdinę spėkomis ir narsa.

Atėjus į Boston Cammon Park, prasidėjo karštos prakalbos, prisipildė minėtas sodnas darbininkais. Prakalbos atsisbuvo 10 kalbose, joms pritarė delnų plojimas. Lietuviškai kalbėjo F. J. Bagočius ir S. Michelsonas, kurie pasakė labai karštas ir sujudinančias kalbas. Užsibaigė apie 11 val. tas istoriškas judėjimas darbininkų klesos.

R. M. A r m o n s .

ROCHESTER, N. Y. Aasibuvo apvaikščiojimas 1-mos Gegužės, surengtas LSS. 7-tos kuopos.

Publikos prisirinko pilna svetainė. Vakarą buvo papuoštas: dainomis, deklamacijomis ir prakalbomis. L. Laievės choras padainavo «Marselietę», A. Viepštas skaitė iš gegužinio «Kovo» num. J. B. Smelstoriaus straipsnį, Kalbėjo vietinis drg. A. K. Baltrunas apie Gegužės šventę, nurodinėdamas nuo kokio laiko pradėjo švęsti ir dėlko ana mums reikalinga.

J. Katauskas aiškino apie šiandieninį surėdymą ir kaip mes jį galime pakeisti geresniu.

A. Smigelskis trumpai kalbėjo ir kvietė visus įstoti į LSS. 7-tos kuopos, įsirašė du nauji nariai: A. Morkunas ir J. Druskis.

Buvo rinktos aukos, kurių surinkta \$4 67. Aukavusių vardai: J. Melnikas, A. Strolis, J. Viepštas, D. Zekonis, J. Katauskas, A. Belene, P. Bugailiškis, P. Aniškevičius, A. Nortkus, J. Ričkis— po 25c.; M. Lapelis 50c., K. Plocenis 20c., J. Vaivada 15c.; K. Baronas, J. Vilys, A. Smigelskis ir P. Balzaris— po 10c.

Kurie po mažiau aukavo nenori, kad tilptų jų vardai. Visiems aukavusiems ištariam širdingą ačiū LSS. 7-tai kuopai ir kalbėtojams.

J. M e l n i k a s .

## SAJUNGOS REIKALAI.

### L.S.S. Centro Sekretoriaus Pranešimai.

86) 19 kp. įnešimas sustabdyti iki VI susivaž. leidimą LSS. konstitucijos galutinam nubalsavimui pasiūstas P.K.-tui.

87) Keturi 24 kuopos įnešimai pasiūsta toms istaigoms, kurioms jie priklauso išrišti.

88) 8-gos archive lieka nepagarsintas organe P.K.-to tarimas linkui P.K.-to sekretoriaus.

89) IX Rajono įnešimas linkui «K.» turinio pasiūstas L.K.

90) Susitvėrė nauja 161 kuopa Kearny, N.J.

19, V. 11.

LSS. Centro Sekr. A. Purvis.

### Atydai visų kuopų.

Draugai ir draugės! Mes matome, kaip mūsų mėnesinis laikraštukas «Visuomenė» vargingai gyvuoja. Todėl atkreipkime didesnę atydą į jį, kad palaikyti nuo grėsenčios

mirties, nes mūsų visų yra didžiausia užduočia.

LSS 37-tos kuopos draugai, laikydami savo mėnesinį susirinkimą, nutarėm išsirašyti 5 egzempliorius «Visuomenės» ant vienu metų.

«Visuomenė» yra nesenstantis laikraštis ir mūsų kuopų knygiai labai lengvai galėtų jį išparduoti. Tik tuomet mes galėtumės palaikyti ilgesnį jos gyvenimą tarpe liaudies. O kitaip jai grėsia mirtis.

Šis mano įnešimas lai stoja si kunu ir lai gyvena tarpe jusų draugai.

J. P. Ž i u r k š a s .

### Link susivienijimo su Soc. Party.

Gegužio 6 d., atsisbuvo mėnesinis susirinkimas LSS. 43 kuopos, kuriame J. Paleckis išreiškė savo nuomonę susirinkusiems draugams maž-daug sekančiai:

«Mes darbininkai jokia būdu negalime sugriauti kapitalistiško surėdymo ir panaikinti dabartinį proletarijato padėjimą, jeigu mes darbininkai skirsimės į pavienes tautiškas organizacijas— nieko nenuveiksime, bet mes turime stoti į vieną eilę visi kaip vienas ir rištis į vieną darbininkų Soc. Party'ją.

Įnešimas, kad mūsų 43-čia kuopa susivienytume su Soc. Party, vieubalsiai likos priimtas ir nutarta, kad mes norim susivienyt su S. P. ir velijam, kad visa sąjunga susivienytų.

L. Z u p e r k o .

### Mass. LSS. VI-to rajono kuopoms.

Pagal paskutinio susivažiavimo (Gardner, Mass.) nutarimą, šįmet Mass. VI-to rajono susivažiavimas atsisbuvo W. Lynn, Mass. 18 dieną berzelio, po num. 613 Summer str. Dėlto visos Mass. LSS. kuopos teiksits ant viršminėtos dienos išrinkti ir pasiūsti savo atstovus į ateinančią konferenciją, nes, draugai, turim labai daug reikalų, kurie butinai laukia išrišimo. Taipgi turit atkreipti atydą į trumpumą laiko, kad jeigu kurios kuopos neturėsit paprastų mėnesinių susirinkimų prieš konferenciją, tai taiksits sušaukti nepaprastus susirinkimus dėl išrinkimo delegatų ir sutaisymo įnešimų.

Konferencija prasidės 9-tą valandą iš ryto Nedėlioje 18 d. berzelio, 1911 m. ir trauksis iki 5 val. vakaro. Nuo 7 val. toj pačioj svetainėj prasidės prakalbos, kurios trauksis iki 10 val. nakties.

Įnešimus kuopos geriaus padarytumėt, įduodant pasiuntiniams atsivežti; stengkitės įnešimus nerašyti ant vėnos popieros, geriaus rašykit atskirai.

Mass. Rajono Org. J. P. R a u l i n a i t i s .

### LSS. kuopų ir rajonų sekretoriams.

Norima sutvarkyti ir pagarsinti «Kovoje» kuopų ir rajonų sekretorių adresai, todėl tie draugai kurie yra sekretoriais taiks priduoti savo adresus kaip greit galima. Kurie nepriduos iki June 1 d., tai tų adresai nebus patalpinti.

Laiškus siūskite ne senoju, bet žemiau pridutu adresu.

19 V, 11.

LSS. Centro Sekr. A. Purvis.

1815 E. Moyamensing ave., Philadelphia, Pa.

**Nuo LSS. Turto Inventoriaus Komisijos.**

LSS. 151 kuopa prisiuntė patėmijimą klaidos galutinėse sutraukose LSS. turto. Pagarsinta:

Sp. ir rakandai .....	\$1231.69	
Pard. Turtas .....	\$2054.14	Viso 3259.14
		Turi būti viso \$3290.83

Taigi tikras LSS. turtas yra ant \$31.69 daugiau ne kad pagarsinta, arba viso be skolų LSS. turto \$3739.02.

Nežinia, ar tai korektoriaus ar sutraukos klaida, nes originalo to raporto jau nesiranda. Ačiū 151 kuopai už patėmijimą.

LSS. Turto Susk. Komisija:

*J. Stasiulevičius, A. Bernotas, J. Juodžinkynas.*

**Laiškai į Administraciją.**

Gerbiama «Kovos» administracija:— Musų LSS. VII-tas rajonas nutarė pereitoje konferencijoje, paimti «Kovos» agenturą. Tą darbą pavedėm atlikti rajono išdininkui ir literatūros agentui. Taigi, teiksėtės prisiųsti mumis kviterjūšus, ką išduodate prenumeratoriams, kad ir mes galėtume išduoti kas užsirašys pas mus «Kovą». Praneškite taipgi: ar duosite kokį nuošimtį, ar ne? Jei duosite, tai jis eis į rajono išdą.

Draugiškai, VII-to Rajono Išd. J.P. Č e p u l i s.

P. S. Daug jau buvo kalbėta, daug rašyta, kad organizatyviškąjį darbą vykdyti gyveniman. Bet jei kas nori pa-sidaruoti organizacijos labui, visuomet suranda būdą. Štai pavyzdin VII-tas rajonas, šikiu ar tokiu būdu, bet vis suranda progą ir darbuojasi organizacijos—Sajungos labui. Tai praktiškas ir pavyzdingas darbas! Puiku!

Adm.

**Teatras ir balius.**

Harrisono vietinė LSS. kuopa parengia puikų teatrą ir balių, kuris atsibus 27 dieną Gegužio. Salėj, N 756 Harrison Ave.

Bus lošta drama «Išgama» dviejų aktų ir vieno akto komedija «Meška». Taigi širdingai užkvičiame draugus ir drauges kuoskaltlingiausai atsilankyti ant to puikaus pasilinksminimo.

Komitetas.

**Nepaprastas LSS. 1-mos kuopos susirinkimas.**

Gerbiamieji! Jau nors ši sykį nepamirškite atsilankyti ant susirinkimo, kuomet yra taip daug reikalų, kaip tai: aptarti įnešimus ateinančiam susivažiavimui, rinkimas delegatų ir daug kitų reikalų. Susirinkimas atsibus 1 dieną Berželio (Ketverge), 8 val. vakare «Kovos» name, 1815 E. Moyamensing ave.

Komitetas.

**Balius ir prakalbos.**

Surengė Lietuvos Sūnų Draugystė, Wilmerding, Pa. Kuris atsibus 30 dieną Gegužio, Liet. S. D-tės svetainėje ant State Str. Prakalbos prasidės 2 val. po pietų. Kalbės Dr. J. Šliupas. Po prakalbų bus balius, kuris prasidės 6 val. vakare ir trauksis iki 2 val. nakties.

Kviečia Komitetas.

**III-čio rajono draugams.**

Konferencija III-čio rajono atsibus 28 dieną Gegužio, bet eis referendumo keliu. Malonėkite draugai į tai atkreipti atydą.

J. Pačevskis.

**Atyda LSS. 7-tos kuopos.**

Mėnesinis susirinkimas neatsibus 28 d. Gegužio, 2 v. po pietų, 33 Joseph Ave. Draugai!— nepamirškite atsilankyti ant šio susirinkimo, nes turite daug svarbių dalykų apsvartymui, taipgi yra daug skolingų draugų centrui, kur būtina reikia atsisteisti. Nepamirškite atsivesti ir naujus draugus.

Org. J. Bagdonas.

**Parsiduoda.**

Pirmos klesos lenkiška barzdaskutykla, apgyventoj lenkų ir lietuvių apygardoj. Parduoda labai pigiai, todėl, kad savininkas išvažiuoja. Atsišaukit šiuo adresu.

J. Swiarkocki, 2309 Margaret Str. Frankford Philadelphia, Pa. (23)

**FARMOS! FARMOS!**

Štai puiki proga įgyti Farmą! Žemė apgyventa 61 lietuvių fermerių. Šioj kolonijoje lietuviai turi suorganizavę Ukišką Draugystę palengvinimui ukininkavimo ir apdirbimui lauko, taipgi susielpia laike ligos. Ši lietuvių kolonija randasi Lake Maisan paviete, Michigan valstijoje, vakariniam krašte palei ežerą Michigan prie pramoningų miestų ir miestelių; tarpe 4 gelžkelių, tarpais gražūs tyro vandens upeliai ir žuvingi ežerėliai. Turime toje apie linkėje pardavimui tūkstantį (1000) farmų, geros, derlingos žemės; ir pigios, geros žemės visokiems javams, daržovėms, sodams ir pievoms; pienininkystei, galvijų ir paukščių auginimui. Parduodame pigiai, ant lengvų išmokėjimų. Gali pasirinkti kas kiek žemės nori. Prekė nuo \$10,00 iki \$25,00 už akrą. Norinti pirkti kreipkitės adresu:

ANTON KIEDIS,  
Peacock, Lake Co., Michigan.

**IŠPARDAVIMAS**

Gramatika angliškos kalbos mokintis be mokytojo (apdaryta).....\$1.00  
Valkų Draugas arba kaip mokytis skaltyt ir rašyt be mokytojo.....15c  
Naujas Būdas mokytis rašyt be mokytojo.....10c  
Aritmetika mokiniams rokundų su pav. (apdaryta).....35c  
:: :: :: Viso \$1.00. Dabar parduodu už \$1.00. :: :: ::  
Pinigus siųskite per Money Order šiuo adresu:

P.MIKOLAINIS P.O. Box 62 New York City

**Reikalaujame.**

Lietuvio agento pardavinėjimui daržininkystės farmų pietinėj dalyj New Jersey valstijoje. Gera proga veikliam žmogui. Adresuokite:

South Jersey Poultry Farms Co. 1524 Chestnut Str.  
Philadelphia, Pa. (23)

**Kiekvienam Sajungos draugui reikalingi.**

Gražus prie laikrodėlio socialistiškas rėželis su globu, broliškai sveikinandis dvi rankos arba su švyturiu ir socialistišku parašu. Preke už vieną 25c.  
Socialistiški ženkleliai visokių gatunkų: paprasti—preke 5c, paaukuoti—25c; daugias imantiems nuleidžiamas nuošimtis. Reikalaudami sluskit pinigus kra-sois ženkleliais arba Money Orderiu. "Kovos" Administracija.

**"No Work-No Pay"  
The Workingman's  
Problem**



Jis tik įsenino šaltį ir paskui  
turejo gulėti per savaites

**DR. RICHTER'IO  
Pain-Expelleris**

prašalys pavojingus susirgimus  
jeigu vartosi su laiku pagal nu-  
rodymų, ant dėžutės; 25c. ir 50c.  
už bonką. Ziūrėk ant **Inkaro**  
ir vardo ant dėžutės.

F. AD. RICHTER & CO., 215 Pearl St., New York.  
Richter'io Congo Pillės yra geros nuo  
vidurių sukietėjimo. 25c. ir 50c.

**Rusiškai-Amerikoniška  
LINIJA**

Vienatine be persidimo tarp  
Amerikos ir Liepojos (Rusija).

3¼ d. į Rotterdama	1½ d. į Liepoją
III klasė \$31.00	III kl. \$35.00
II klasė 45.00	II klasė 47.00
I klasė 52.00	I klasė 62.00

Laiškai iš New Yorko išsina: „Birma“ — May  
13; „Kursk“ — May 27; „Lithuania“ — June  
10. Reikalaujant smulkesnių žinių kreipki-  
tės pas mūsų agentus arba pas Generališkąjį  
agentą.

**A. E. Johnson & Co.**  
Gen. Pass. Agent  
27 Broadway New York.

**50,000  
KNYGU**

**Vysai Dykai**

Kožnas vyras be atidėlioma tur pa-  
reikalauti vieną iš tu stebuklingu  
knygu. Vyrų, katrie žada apsivesti  
—vyrų ligoti—vyrų, katrie pasi-  
gėrė per mirą, katrie pareidava  
namo vielai ir katrie pervirš dave  
sau valių—vyrų silpni, nervuoti ir  
katrie prasto sava sveikata—vyrų,  
katrie negabė pri darba ir katrie ne  
galė nauduoti pylnai linksmuma  
gamtos—vysi tie vyrų tur pareika-  
lauti vieną iš tu dykai duotu knygu.  
Ta knyga pasakis kaip vyrų naikin  
sava sveikata, kaip jie užsikrėta li-  
goms ir kaip jie gal pylnai sugra-  
žinti sava sveikata, stipruma ir  
energiškuma į trumpa laika ir su  
mažais kaštais. Jeigu nori buti vyras  
tarp vyrų ta knyga

pasakis kaip  
gali tą  
pasėkti.



nas, nevedes arba apsivedes, ligotas arba sveikas tur žinoti.

Ne naikinkiet sava sunkei uždyrbtus piningus, mokedami už nekingas, bevertės  
vaistus ikikolaik neparskaitistė tą knyga vysai. Knyga ta užėdys jums daug dole-  
riu ir pasakis kaip galite stotis tvirtu ir resnu vyrų. Atmink į tą, jog ta knyga yra  
siusta jums vysai dykai. Mes užmokam ir už paezta. Nekokie varda medikaliska  
arba daktariška nera ant konverto. Ne vienas nežinos kas tas yra tyk jus. Išrašikiet  
sava varda ir pavarde ir adresa aiskie idėkiet ta dikini kupona ir prisiuskiet mums  
o gauste tą knyga.



Ta dykai gauta knyga yra vertės  
\$10.00 kožnam sergančiam  
vyrui.



**Ar Esat Kankinami**

Užnuodijimu Krauja arba Brantais,  
Triperiu, Abelnų Prastoimu Spėku,  
Prastoimu Gyvastinės Skystibės,  
Naktiniais Išleidimais, Prastoimu  
Vyriskuma, Lytišku Nusilpneimu,  
Džiusna, Užsiveržimu Šlapiname  
Kanale, Reumatizmu, Organiskame-  
si Ligomesi, Skilves, Kepenu, Pus-  
lės ir Inkštu Ligoms?

Jeigu turet skausmus strenosi,  
prastoima apetita, surugusi pylva,  
biauru skausma galvos, tulžinius pri-  
puolimus, negalet miegoti, jausta-  
tesi pavargesiu ir silpnu iš rita,  
pyktas ir arzus,—turetė gauti tą  
knyga. Knyga ta pasaka prastais  
ir aiskieis žodeis dielko kenti ir kaip  
gali buti sveiku.

Tukstančiais vyrų atgava sava  
pilna sveikata su pagelba tuos brau-  
gios knygos. Knyga ta yra krau-  
tuve žinios ir talpina tam tykrus  
daiktus, katrus kožnas vyras, jau-  
nas arba senas, lagotas arba bied-

**SIUSK ŠITA KUPONA ŠENDENA.**

DR. JOS. LISTER & CO., L. 403, 208 N. Fifth Ave., Chicago, Ill.

Godotinasai Tamista: Aš esu užinteresuotas Tamistas prižadeimu siusti Vysai  
Dykai Knyga, meldziu prisuti man viena vysai dykai.

Vardas ir pavardė.....  
Adresas..... Steitas.....



**23 AKMENAIS  
"RAILROAD"  
LAIKRODĖLIS.**

Ausuke užsakamas  
ir užstatomas, vy-  
rams ar moterims.  
Aukso deng-  
tas, gvaran-  
tuotas 20 me-  
tų. Lukštal abi  
puel uždaromi, gra-  
žiai engraviruoti.  
Absolutiškai tel-  
singai laiko laika,

specifališkai vartojamas per tarnaujančius  
prie geležinkeliu, ir per nuolat keliančius.  
Pasiūsiame vyriską ar moteriską laikrodėlį  
gavą pareikalavimą ir antrą per C. O. D., lei-  
dzlame išgzeminiuoti ir užmokėti tik \$5.75  
ekspresui. Jei rasite netinkantį, sugražinkli-  
te. Atmink, kad tu gal už panašų laikrodėlį  
užmokėtum \$35.00, jei jį tau silulytį pirkti iš-  
kalbus pardavėjas. Prie laikrodėlio mes duo-  
dame 14 karato pasauksuotą retėžlį su brelo-  
ku dykal. **EXCELSIOR WATCH CO.**  
908 Athenaeum Bldg., Chicago, Ill.

**Carsinkities  
„KOVOJE“**

**Ant pardavimo namas.**

1708 So. 2nd str. Apačioje krautuvė  
su dviem dideliais langais. Dėl gyve-  
nlmo yra 10 kambarių ir maudyne.  
Didelis plecius, visi parankumai. Tin-  
kantji vieta Ice cream ir kenzlių krau-  
tuvei.

J. RHEA CRAIG Jr.

3rd & Tasker sts. Philadelphia, Pa.

Kelstone Phone Main 14-28.  
Bell Phone Lombard 2506 A.

**Dr. Phillip ROVNO**  
423 Pine st. PHILAD., PA.

Priėmimo valandos:  
Nuo 10 ryto iki 3 P.M. Nuo 6 iki 8 vak.  
Galima susikalbėt rusiškai ir lenkiškai.

**ŽEMAITES RAŠTAI**  
Antra patalsyta laida leidžiama prenumeratos keliu. Prenumerata \$1

Prenumeratos rinkėjai: M. M. Račiūtė, M. Gruzinskiūtė, K. Vilanškis,  
S. V. Bakanauskas, M. K. Virbalas, L. Griškėtas, T. S. Rubikas, P. J.  
Babilas, J. Šukys, A. Matjošaitis, I. B. Bronušas, V. Kairys, F. Kušle-  
ka ir J. Juodžiukynas. Dėkingas busiu, jei dar kas parinks prenumeratą.

**A. ZYMONTAS 1815 E. Moyamensing Ave., Philadelphia, Pa.**

**Nuo administracijos.**

Gerbiamieji draugai sąjungiečiai! Rengiant Gegužinį «Kovos»  
numerį, gauta daug užsakymų anksčiau (spausdinta 10,000), bet  
daugelis pasivėlino užsisakyti ir reikalauja dabar Gegužinio «Ko-  
vos» numerio. Bet administracijoje jau jų nėra, Todėl meldžiū  
tų draugų, kurie turi Gegužinį «Kovos» num. ir kurie nerenka  
kopletus, kad sugražintų administracijai (17 num.) O jeigu kas ga-  
li, lai sugražina ir 18 «Kovos» num. Busime dėkingi.

Administracija.